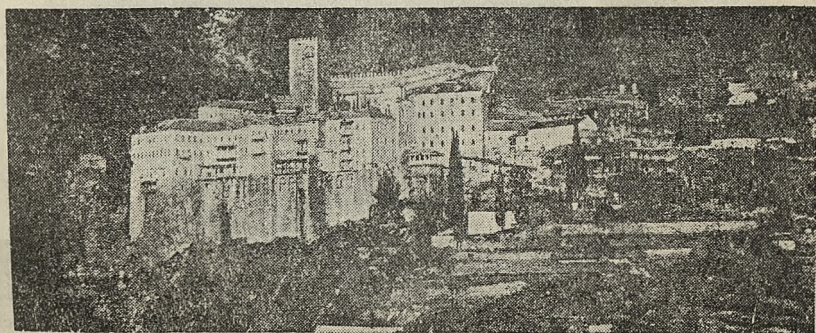

ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ
 Ο ΕΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ
ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
 ΤΗΣ
ΕΝ ΑΓΙΩ, ΟΡΕΙ ΑΘΩ,
ΙΕΡΑΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εικών τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου	σελ.	1
Ὁ Ὁσιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης	»	2
Χρονογραφικὴ καὶ τοπογραφικὴ ἱστορία Ἀγ. Ὁρους	»	7
Διὰ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς	»	13
Ὁ πρὸς Χριστὸν ἔρωσ	»	15
Πάσης συντελείας εἶδον πέρας.	»	22
Ἐκ τοῦ βιβλίου ἐπισκεπτῶν	»	29
Σκέψεις	»	30

“ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ,,

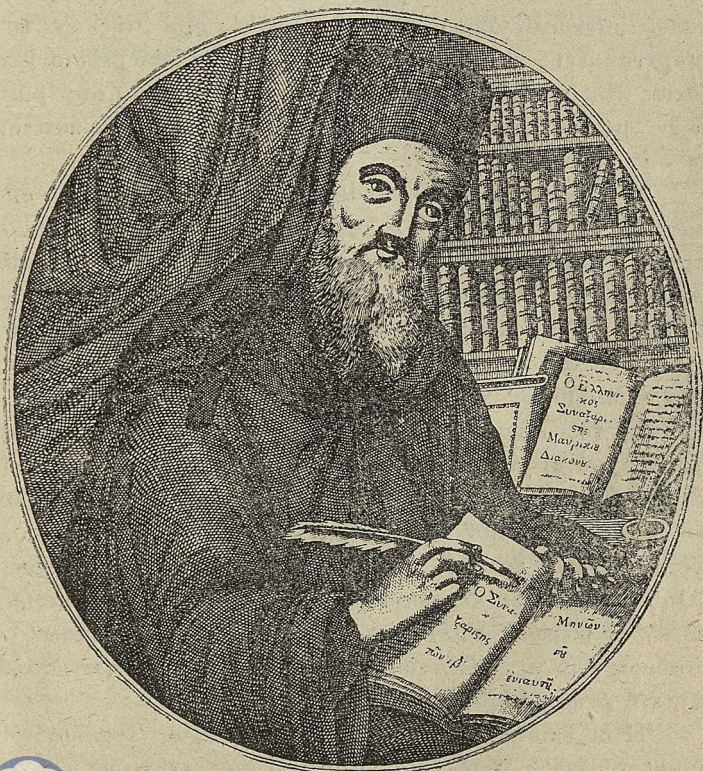
Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΙΩ, ΟΡΕΙ ΑΘΩ,

ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ο ΟΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

Ο ΟΣΙΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

Τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως διὰ τηλεγραφήματός του ἀπὸ 26 1.55 πρὸς τὴν Ἱ. Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀνεκοίνωσεν ὅτι, «ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προσηκόντως ἐκτιμήσασα πάγκοινων ἀγιορειτικὴν ὁμολογίαν, περὶ τῆς ἐν ἔργῳ μεμαρτυρημένης καὶ ἐκ τῆς τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ βεβαιουμένης βαθείας πίστεως, πλήρους ταπεινώσεως καὶ ἀξιομιμήτου βιοτῆς τοῦ ἐν μακαριστοῖς Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, κατέταξεν αὐτὸν ἐν χορείᾳ τῶν ὁσίων».

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπως ἐντάξῃ εἰς τὸ Ἀγιολόγιον τῆς Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τὸν Ὅσιον ἡμῶν Πατέρα καὶ πανορθόδοξον Διδάσκαλον Νικόδημον τὸν Ἁγιορείτην, προῆλθεν ὡς ἀποτέλεσμα αἰτήματος τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὁρει πρεσβυγενοῦς Ἱ. Μονῆς Μεγίστης Λαύρας, ἐν τῷ ὑποτελεῖ τῆς ὁποίας περιωνύμῳ Κελλίῳ τῶν Σκουρταίων ἐκοιμήθη ὁ Ὅσιος τὴν 14ην Ἰουλίου τοῦ 1809.

Διὰ τῆς ἐκ καθήκοντος καὶ ἐξ ἀναφαιρέτου δικαιώματος αἰτήσεως ταύτης τῆς Μεγίστης Λαύρας, ἣτις καὶ ἐπὶ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὡς ἐν τοῖς ὁρίοις οὐτῆς ἀσχήσαντος, ἐπρωτοστάτησε διὰ τὴν ἐπίσημον ἀνακήρυξιν αὐτοῦ ὡς Ἁγίου, διηρημενέυετο φλογερὸν καταθύμιον τῶν Ἀγιορειτῶν καὶ ὅλου τοῦ ἐν Ἑλλάδι Ὁρθοδόξου πληρώματος, ὅπως καθιερωθῇ καὶ ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὁ μέγας τῆς Ὁρθοδοξίας Διδάσκαλος καὶ μοναδικὸς ἀπὸ τῆς Ἀλώσεως Πατὴρ τοῦ Μοναχισμοῦ καὶ ἐορτάζητε ἡ μνήμη Αὐτοῦ ἐν τοῖς ἰ. ἡμῶν ναοῖς.

Ἡ δι' ἐπισήμου Ἐκκλησιαστικῆς Πράξεως ἀνακήρυξις εἰς Ἅγιον τοῦ ἱεροῦ Νικοδήμου, ἀποτελεῖ τὴν τυπικὴν ἔκφρασιν τῆς κοινῆς πίστεως ἐπὶ τὴν ἀγιότητα τῆς πολυσχιδεστέρας θεολογικῆς φυσιογνωμίας τῶν τελευταίων πέντε αἰώνων καὶ τοῦ ἑξοχατέροῦ Μοναχοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπὸ συστάσεώς του

μέχρι σήμερον, δεδομένου ὅτι καὶ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ οἱ Ἅγιοι
 ρεῖται ἀείποτε τὸν ἠὺλαβοῦντο ὡς Ἅγιον καὶ ἀπὸ τετραετίας
 ἐτέλουν κατὰ τὴν μνήμην του ἑορτάς.

Ἔτι ζῶντος τοῦ μεγάλου Πατρὸς ἡ φήμη εἶχεν ἐξέλθει
 τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἦτο γνωστὸς εἰς ὅλας τὰς Ἐκκλη-
 σίας τῆς Δύσεως ὡς χαλκέντερος συγγραφεὺς καὶ ἅγιος διὰ τῶν
 ποικίλης φύσεως ὀρθοδόξου πνευματικότητος συγγραμμάτων του.

Ὁ δὲ ἄγαν προσεκτικὸς εἰς ἀναγνώρισιν τῶν Ἀνατολικῶν
 Πατέρων Καθολικισμὸς, (δεδομένου ὅτι θέλει νὰ ἀγνοῇ ἕνα
 Παλαμᾶ) εἰς τὸ Παπικὸν Λεξικὸν τοῦ Βατικανοῦ ἰδοὺ πῶς χαρα-
 κτηρίζει τὸν Νικόδημον: «Κανονολόγος, λειτουργιολόγος, ἁγιο-
 γράφος, ἀσκητικὸς συγγραφεὺς, ἐκδότης, εἷς ἐκ τῶν πλέον γονί-
 μων συγγραφέων καί, ἀναμφιβόλως ὁ Μοναχὸς ὁ πλέον φιλό-
 πονος, παρὰ τοῦ ὁποίου, ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνας (ἀσφαλῶς
 ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ θὺ ὑπενίσσεται) δοξάζεται
 πάλιν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Πληροφορίας περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς
 πολιτείας του μᾶς παρέχουν Ὀνούφριος ὁ Ἰβηρίτης, ὁ Ἀθανά-
 σιος Πάριος καὶ περισσότερον διαφωτιστικὰς ὁ «παραδελφός»
 αὐτοῦ Εὐθύμιος Μοναχός, οὔτινος τὸ βιογραφικὸν χειρόγραφον
 σώζεται ἐν τῷ Κελλίῳ τῆς «Ἁγίας Ἄννης», παρὰ τῷ ὀσιωτάτῳ
 Γέροντι Θεοδοσίῳ.

Μετὰ τοῦ ὀσίου Νικοδήμου συνειργάσθησαν ὁ ἅγιος Μα-
 κάριος Κορίνθου καὶ ὁ Ἀγάπιος ἱερομόναχος ἐκ Πελοποννήσου,
 καὶ ὑπῆρξεν εἷς τῶν μεγίστων συντελεστῶν εἰς τὸ περιλάλητον
 ἀναμορφωτικὸν κίνημα τῶν Κολλυβάδων, ὅπως ἡ παχυλὴ ἀμά-
 θεια τῶν συγχρόνων του παρονόμαζεν εἰρωνικῶς, τὴν ἀνυπο-
 λογίστου γονιμότητος πνευματικὴν ἐπανάστασιν ἐλαχίστων πεφω-
 τισμένων ἀνδρῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει.

Τὰ συγγράμματά του ἐν τῇ ἀπαριθμῆσει ὑπερέβησαν τὰ
 ἑκατὸν καὶ συνεγράφησαν ὅτε τὰ βοηθήματα ἐσπάνιζον, χωρὶς
 μολοντοῦτο νὰ ὕστεροῦν εἰς πληρότητα, πληροφορίας καὶ
 ἀκρίβειαν, χάρις εἰς τὴν ἀπέραντον καὶ κατασταῖσαν παροιμιώδη
 μνήμην του, δυναμένου νὰ ἀπαγγέλλῃ ἀπὸ στήθους τὰ δέκα πέντε
 ἀναγνώσματα κάτω τοῦ πολυελέου τοῦ ἱ. ναοῦ τοῦ Πρωτάτου
 κατὰ ἕνα ἐσπερινὸν τοῦ Μ. Σαββάτου, καὶ νὰ ἐνθυμεῖται σελίδα
 καὶ παράγραφον παντὸς βιβλίου, ὅπερ ἀνεγίγνωσκε.

Ἴδου μὲ πόσην ἀπλότητα ὁ «παραδελφός» του Εὐθύμιος περιγράφει τὴν καταπληκτικὴν μνήμην του: «κάθε βιβλίον κάθε ἐπιστήμης ποὺ ἀνεγίνωσκε ἢ λόγον μαθήσεως, τὰ ἐσφράγιζεν εἰς τὸ κρανίον του, τὸ ὁποῖον ἀληθινὰ ἦτον, ὡσὰν ἔν θησαυροφυλάκιον, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἀρμόζοντα τὸν ἐβλέπομεν ὅπου τὰ ἐξεκένωνε... Αὐτὸς ὁ ἀείμνηστος, ὅταν ὠμίλει ἔφερε τὰς μαρτυρίας μὲ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε δὲν ἐπρόφθανεν ἢ γλῶσσα ὅσα ὁ νοῦς κατέβαζεν, τὰ ῥητὰ δηλαδὴ τῆς Θείας Γραφῆς, τῶν ἁγίων τὰς ἐξηγήσεις καὶ νοήματα, τοὺς θείους κανόνας τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, συνόδων τε καὶ Πατέρων μὲ τὰς ἐκδόσεις τῆς τυπογραφίας, καὶ μὲ τὰς σελίδας, τὰ δὲ χειρόγραφα τὸ καθένα ποῦ τὸ ἀπῆντησε.»

Θάμβος καταλαμβάνει τὸν μελετητὴν ἢ πολυμάθειά του. Οὐδὲν ἀφῆκεν ἀσχολίαστον, οὐδεμίαν κατέλιπεν ἀσάφειαν, ὑπηρετοῦσαν κακοβούλους παρερμηνείας. Πάντα ἐφώτισε, πάντα ὑπεμνημάτισε καὶ ἐξελαΐκευσε διὰ τὴν ἄμοιρον παιδείας ἐποχὴν του.

Τὰ συγγράματά του, ἐρμηνευτικά, ἀσκητικά, μυστικά, ἠθικά, θεολογικά, συμβουλευτικά, ὑμνολογικά, ὑπομνηματιστικά καὶ φιλολογικά, ἀποπνέουν ἅπαντα ὁσμὴν Πατερικῆς εὐωδίας. Ὁ Ὅσιος Νικόδημος δέον νὰ θεωρῆται ὡς συνδετικὸς κοῖκος τῆς γραμματολογίας τῆς βυζαντινῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς τοιαύτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, καὶ μέγιστος Πατὴρ τῶν νεωτέρων χρόνων.

Τὸ ὄνομά του συνεδέθη ἀρρήκτως μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ μὲ τὴν καθόλου Ὁρθοδοξίαν ἀπὸ τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος. Πνέων Πατερικοῦ ζήλου κατῆλθεν κατ' ἐπανάληψιν εἰς δογματικούς ἀγῶνας ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μετὰ Δυτικῶν, τῶν ὁποίων εἶχε καταστῆ ὁ φόβος καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν μικροσκοπικὸν αὐτὸν γίγαντα μὲ τὴν σκελετώδη ἔκ τῆς ἀσκήσεως μορφὴν, τὴν καταπληκτικὴν μνήμην καὶ τὴν ἀπέραντον πολυμάθειαν.

Τὰ συγγράματά του πολλάκις ἀνατυπωθέντα, ἀπέβησαν ἢ στάθμη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας καὶ ἡ μοναδικὴ τροφή τοῦ πνεύματος τῶν Μοναχῶν καὶ τοῦ χρισστεπωνύμου πληρώματος, παραμένοντα ἀπὸ τὸν χρόνον ἀφθαρτα καὶ αἰδέσιμα τοῖς πιστοῖς.

Τὸ καθαρὸν πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας, ὅπερ διήκει εἰς αὐτά, ἡ βαθεῖα παρατηρικότης, ἡ λεπτοτάτη ἀνάλυσις, ἡ ποιήσις, ἡ πνευματικὴ γλυκύτης καὶ εὐωδία των, ἡ ἀπαράμιλλος σχολαστικότης, ἡ ὀρθοφροσύνη καὶ ἡ διαύγειά των, τὰ καθιστοῦν ἀείποτε δροσώδη καὶ ῥάσμια.

Καὶ παρ' ὅλα ταῦτα, ὁ μέγας Νικόδημος, ὅστις ὑπῆρξεν κατ' ἐξοχὴν ἅγιος ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἐκκλησίας, ἔλεγεν ἑαυτόν. «ἐγὼ εἶμι ὁ κεχρῆστος, ὁ ἄσοφος, ὁ ἀπαίδευτος». Ἄλλοῦ ἔγραφεν. «ἐγὼ εἶμι τὸ οὐδέν.» Ἄς ἀκούσωμεν ἡμεῖς οἱ πτωχολαζόνες.

Ἀδελφὰς εἶχε τὴν πτωχείαν καὶ τὴν ταπείνωσιν. Αὐτός, ὅστις ἔτρεφεν ἑκατομμύρια λιπωτιτουσῶν ψυχῶν μὲ τὰς ἀθανάτους συγγραφάς του, δὲν εἶχε «ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει». Ἄλλοι τὸν ἐστέγαζον καὶ ἄλλοι τὸν διέτρεφον. Αὐτός, «ὁ πενία τρυχόμενος καὶ γιγαντωθεὶς πρὸ τῆς ἀσήμεου ἡμῶν γενεᾶς», ὡς γράφει ὁ Κοσμᾶς Βλάχος, ἔδαπανᾶτο χάριν τῆς ὠφελείας τῶν ἀδελφῶν του καὶ διὰ τὴν δόξαν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς «ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων». Ἄοικος, φερέοικος, μὴ ἔχων τι ἴδιον, μηδὲ «βῆμα ποδός» εἰς σύστασιν Καλύβης ἀπεκλήθη Ἁγιορείτης διὰ τὴν πτωχείαν του.

Ὁ «παραδελφός» του Εὐθύμιος ἀφηγεῖται, ὅτι «λαμβάνων τὸ ψωμίον ἀπὸ ἡμᾶς ἠσύχαιζεν ἐκεῖ. Ἡ δὲ ἄλλη του ζωοτροφία ποτὲ μὲν ἦτο ὀρίζιον νερόβραστον, ποτὲ δὲ νερόμελον· τὸν δὲ περισσότερον καιρὸν ἐλαίας καὶ μουσκεμένα κουκιά ἦτο τὸ προσφάγιόν του.» Ἴδου ἡ τροφή τῶν ὁσίων. Καὶ ἐνῶ θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχη βασιλικὰς τραπέζας, διὰ τῶν συγγραμμάτων του, καὶ νὰ εἶναι διδάσκαλος βασιλοπαίδων (ἐγνώριζεν ἐκτὸς τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, τὴν Γαλλικὴν, Ἱταλικὴν καὶ Λατινικὴν) αὐτὸς προετίμα «συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν.»

Ἡ βαθεῖα του ταπείνωσις τὸν ἔκαμνε νὰ βλέπῃ τὸν ἑαυτόν του, ὡς «κῦνα τεθνηκότα», ὡς «ἐκτρωμα». Βαβαί! εἰς οἷαν ἔκστασιν θείαν φέρει ὁ θεῖος ἔρωσ. Ἐκτρωμα ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ ἁγιώτατος, ὡς γράφει ὁ Εὐθύμιος, «ἐφώτισε καὶ ἕως τέλους ἔχει νὰ φωτίζη ὅλην τὴν ὀρθόδοξον τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ τὸ ὁμολογῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἔβλεπον καθ' ἡμέραν,

ὅπου σχεδὸν ὅλοι οἱ πληγωμένοι ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἄφησαν τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ πνευματικούς, καὶ ὅλοι ἔτρεχον εἰς τὸν ρακενδύτην Νικόδημον, διὰ νὰ εὔρουν τὴν ἰατρειάν τους καὶ παραμυθίαν τῶν θλίψεών τους, οὐ μόνον ἀπὸ τὰ Μοναστήρια καὶ Σκήτας καὶ Κελλῖα, ἀλλὰ πολλοὶ χριστιανοὶ ἤρχοντο ἀπὸ διάφορους χώρας, νὰ ἰδοῦν καὶ παρηγορηθοῦν εἰς τὰς θλίψεις των ἀπὸ τὸν Νικόδημον...»

Λοιπὸν, διὰ τὸ «ἔκτρωμα», τὸν «κῆνα τὸν τεθνηκότα», τὸν «ἄσοφον, τὸν ἀπαίδευτον, τὸν κεχρῖαιον, τὸ οὐδέν», δι' αὐτὸν τὸν πτωχόν, τὸν ρακενδύτην, τὸν πένητα, ἡ Ἰ. Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους, πρέπει αὐτὸ τὸ λιτὸν Πατριαρχικὸν Τηλεγράφημα νὰ τὸ ἀναρτήσῃ εἰς τὴν προμετωπίδα τοῦ ἱεροκοινοτικοῦ Μεγάρου χρυσεῖς γράμμασι, διὰ νὰ διακηρύττῃ εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι ἡ Ἁγία Ἐκκλησία μας δὲν εἶναι «σκιά τῆς σκιᾶς της», ὡς τὴν ἀποκαλοῦν κακεντρεχῶς οἱ Λατίνοι, ἀλλὰ εἶναι ἡ Μὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ Ἁγίου Πνεύματος φερομένη, καὶ ὅτι τὸ Ἅγιον Ὄρος γνωρίζει νὰ τιμᾷ τὸν Νικόδημόν του, τὸν ἕνα, τὸν μοναδικόν.

Ἀναμίφιβόλως, ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία διὰ τοῦ μεγάλου Προέδρου της ἤρθη εἰς τὸ ὕψος τῆς ἐποχῆς τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ Γρηγορίου, τοῦ Φωτίου, τοῦ Ταρασίου, χαρίσασα ἐπὶ τὸ ἐπισημότερον εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν τὸν Νικόδημον, ὕστερα ἀπὸ σιγὴν ἀγνωμοσύνης ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἔξ ἔτων. Ἡμεῖς οἱ Ἁγιορεῖται αἰσθανόμεθα ἄπειρον εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν «προσηκόντως ἐκτιμήσαμεν πάγκοινον ἁγιορειτικὴν ὁμολογίαν περὶ τῆς ἔργῳ μεμαρτυρημένης καὶ ἐκ τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ βεβαιουμένης βαθείας πίστεως, πλήρους ταπεινώσεως καὶ ἀξιωμαμῆτου βιοτῆς» τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου, Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον, ἡ ὁποία δέδωκεν ἡμῖν εἰς κοινὰς λατρευτικὰς ἑξωτερικεῦσεις τὸν Πατέρα ἡμῶν καὶ Διδάσκαλον. Τὶ εἶναι δι' ἡμᾶς τοὺς Μοναχοὺς ὁ Νικόδημος, ἀλλὰ δι' ὅλην τὴν Ὀρθοδοξίαν; Ἀφαιρέσατε τὰ συγγράμματα τοῦ Νικοδήμου. Τὶ θὰ ἔμενεν εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν Ἐκκλησίαν;

Δικαίως λοιπὸν τὴν 14ην Ἰουλίου τὸ Ἅγιον Ὄρος θὰ ἄσῃ «καινὴν ὥδὴν», μετὰ τὸν Ἀρχιερέα του, τοὺς Ἱερομονάχους καὶ Διακόνους, τοὺς ἐν ὄλῳ τῷ Ἄθῳ Μοναχοὺς, καὶ Ἡγουμένους του, πρὸς τιμὴν Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείου, ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ δόξαν Θεοῦ.

15.2.1955

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΙΒΗΡΩΝ

Ἡ Μονὴ τῶν Ἰβήρων, τοιοῦτοτρόπως καλουμένη ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι σήμερον, εἶναι νέα Μονὴ διότι καταστραφεῖσα ἐκ πυρκαϊᾶς ἀνεκτίσθη ἀπὸ τοῦ 1865 - 1890. Ἀποτελεῖ ἀχανὲς τετραπλευρον οἰκοδόμημα νέου σχεδίου μὲ μεγάλους ὀρόφους καὶ εὐρείας στοὰς καὶ διαδρόμους, ἔχει δὲν ἐν μέσῳ εὐρυτάτην αὐλὴν ἐν τῇ ὁποίᾳ εὐρίσκεται ὁ καθολικὸς αὐτῆς ναός.

Ἡ Μονὴ τῶν Ἰβήρων εἶναι μία ἀπὸ τὰς μεγίστας Μονὰς ἴση σχεδὸν ἢ καὶ μεγαλυτέρα τῶν Μονῶν Λαύρας καὶ Βατοπεδίου, ἀνεκαθεν δὲ τρίτη τῇ τάξει ἐν τῇ ἱεραρχικῇ ὁμοσπονδίᾳ τῶν εἴκοσιν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Παρ' ὅλην τὴν πρὸ 50 ἐτῶν εὐπορίαν ὅτε εἶχε 200 μοναχοὺς, σήμερον τουναντίον ἐμειώθη κατὰ πολὺ καὶ ἀπὸ οἰκονομικῆς πλευρᾶς καὶ ἀπὸ ἐμψύχου ὑλικοῦ, ἀριθμοῦσα περὶ τοὺς 60 μόνον μοναχοὺς.

Κεῖται ἐπὶ τῆς παραλίας γραφικοῦ ὄθρου εἰς τὰς ἐκβολὰς μεγάλου χειμάρου μεταξὺ λόφων καὶ εἰς θέσιν ἱκανῶς ἀνοικτήν, ἐκ τῆς ὁποίας δύνатаί τις ν' ἀπολαύσῃ τὸ πανόραμα τῆς μεταξὺ Θάσου, Σαμοθράκης καὶ Λήμνου ἀνοικτῆς θαλάσσης.

Ἡ ἰδρυσις τῆς Μονῆς φέρεται πραγματοποιηθεῖσα εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, σύγχρονος τυγχάνουσα τῆς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, μικρόν τι δὲ νεωτέρα τῆς Λαύρας, οἱ δὲ ἰδρυταὶ αὐτῆς εἶναι οἱ Ἰβηρες Ἰωάννης, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εὐθύμιος καὶ ὁ ἀνεψιὸς του Γεώργιος περὶ τῶν ὁποίων ὁ Ἁγ. Ἀθανάσιος κάμνει λόγον εἰς τὸ τυπικὸν αὐτοῦ. Εἰς ἕτερον δὲ ἔγγραφον τοῦ 985 «ἀσφάλεια Ἀθανασίου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς Λαύρας» εἰσαίρει ἰδιαίτερος ὁ Ἁγ. Ἀθανάσιος τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἰωάννου καὶ τὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας προσεπόρισεν εἰς τὴν

Λαύραν λέγων «καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ συστησαμένην λαύραν καὶ ἐν οἰκείᾳ ἔξουσίᾳ διατελοῦντος καὶ ἠγουμενεύοντος, οὐδὲ οὕτως ἔληξεν ἢ ὅλως καθυστέρησε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τιθέναι ὑπὲρ τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Λαύρας».

Εἰς διηγήσεις εὐρισκομένας εἰς διάφορα χειρόγραφα τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀναφέρεται ὅτι Τορνίκιός τις στρατηγὸς Ἰβηρ εἰς τοὺς χρόνους Θεοφανοῦς τινὸς βασιλίσσης τοῦ Βυζαντίου, διαμένων ὡς μοναχὸς εἰς τὴν Μονὴν ταύτην ὑπάρχουσαν πρότερον. Εἰς κρίσιμους δὲ στιγμὰς διὰ τὸ κράτος, οὗτος ἀνεκλήθη εἰς ἐνέργειαν ὑπὸ τῆς βασιλίσσης ταύτης, ἵνα ὡς μόνος κατάλληλος καταβάλλῃ Σκληάριόν τινα ἀρχηγὸν τῶν ἀθέων Περσῶν ὅστις μεθ' ἐνὸς ἑτέρου στρατηγοῦ βαρβάρου εἶχεν ἀποβῆ ἢ μάστιγξ τοῦ κράτους λιμαινόμενος αὐτό. Ὁ Τορνίκιος κατέστρεψε τὸν ἐχθρὸν, ἀποκομίσας πολλὰ λάφυρα καὶ τότε προκειμένου νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν βασίλισσαν ὡς μόνην χάριν τὴν εὐρυσιν καὶ τὸν πλουτισμὸν τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων ἵνα μὴ στενοχωροῦνται οἱ τοῦ γένους αὐτοῦ μοναχοὶ τῶν Ἰβήρων ὅπερ καὶ ἐγένετο. Χρονολογία εἰς τὰ γεγονότα αὐτὰ δὲν ὀρίζεται. Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Κομνηνὸς ἀναφέρει χρονολογίαν 1039, μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Λαύρας καὶ μετὰ τοὺς Ἰωάννην, Εὐθύμιον καὶ Γεώργιον τοὺς Ἰβηρας, οἵτινες ἀναμφισβητήτως εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ προτροπῆ αὐτοῦ ἴδρυσαν τὴν μεγάλην Μονὴν τῶν Ἰβήρων, ἀλλ' εἰς ἀμνηχανίαν ἔρχεται ὁ μελετῶν ἐνώπιον τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ ἔτους 958 Κωνσταντίνου Ζ' τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἐκδοθὲν ὑπὲρ τῶν κτίσεων τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, ὅπερ πιθανῶς ἐκάη κατὰ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν πυρκαϊάν τοῦ 1865, ἀναφέρεται ὅμως ὑπὸ τοῦ Langloiz (Mont - Athos σελ. 36) καὶ Κ. Φραερίτου (Πανδῶρα 14' σελ. 32) καὶ ἀναδεικνύεται ἡ Μονὴ τῶν Ἰβήρων ἀρχαιότερα τῆς Λαύρας, ἀσχέτως ἐὰν πρότερον ἦτο μικρὰ κατὰ τὴν κατάστασιν τῶν πολυαρίθμων τότε Μονῶν.

Ὡστε κατὰ τὸ χρυσοβούλλον τοῦτο ἐπιτρέπεται νὰ ἀναδράμωμεν βραδύτερον τῶν χρόνων τῆς ἱστορικῆς ἰδρύσεως τῆς Μονῆς. Ἐν πρώτοις πρέπει ν' ἀναζητήσωμεν βασίλισσαν Θεοφανῶ καὶ Σκληάριον ἀρχηγὸν Περσῶν ληστεύοντα τὸ κράτος. Τὴν Θεοφανῶ ταύτην ἡ παράδοσις θέλει εὐσεβῆ καὶ ἁγίαν,

ἀλλ' ἐὰν φθάσωμεν μέχρι τοῦ 953 χρονολογίαν τοῦ χρυσοβούλλου, οὔτε ἁγίαν Θεοφανὼ βασίλισσαν εὐρίσκομεν οὔτε Σκληῆρον βάρβαρον. Ἀκριβῶς βασίλισσα Θεοφανώ, ὡς ἡ παράδοσις τὴν ἐννοεῖ, εἶναι ἡ σύζυγος τοῦ αὐτοκράτορος Φλαβίου Λέοντος τοῦ σοφοῦ τὴν ὁποίαν ἐνυμφεύθη τῷ 883 καὶ ἣτις ἀνηγορεύθη βασίλισσα τὴν 29ην Αὐγούστου 885, ἀλλ' ἡ καλογηρικὴ ἀνατροφή αὐτῆς, ὁ θάνατος τῆς μόνης θυγατρὸς αὐτῆς, αἱ δυσάρεστοι συνέπειαι ἐκ συκοφαντίας τινὸς κλπ. τόσον ἐπέδρασαν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς, ὥστε ἀρκεσθεῖσα μόνον εἰς τὸν τίτλον αὐτῆς περιορίσθη εἰς τὰ ἀνάκτορα Βλαχερνῶν, ἀσχολουμένη εἰς ὑμνολογίας καὶ παντὸς εἶδους ἀγαθῶν ἔργων καὶ ζήσασα ὁσίως ὡς μοναχὴ καὶ οὐδεμίαν ἐπιδιώκουσα ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ κράτους ἀπέθανε τῷ 894. Ταύτην, οὐχὶ μετὰ πολλὰς ἡμέρας, ἀνέδειξεν ὁ Θεὸς θαυματουργὸν διὰ τὸ ἀζηλότυπον αὐτῆς καὶ τὸ ἀμνησικάκον, κατὰ τοὺς βιογράφους τῆς, καὶ εἰσήχθη εἰς τὸ ἁγιολόγιον ἑορταζομένη τὴν 16ην Δεκεμβρίου. Τὸ λείψανον αὐτῆς μετατεθὲν εἰς διάφορα μέρη, τελευταίως εὐρίσκετο εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Πατριαρχείων. Αὕτη ἡ Θεοφανὼ εἶναι καθ' ὅλα ὅπως θέλει αὐτὴν ἡ παράδοσις τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων, ἀλλ' οὔτε χρυσοβούλλον οὔτε ἄλλο τι μᾶς φέρει εἰς τοὺς χρόνους αὐτῆς, οὐδὲ Σκληάριόν τινα σύγχρονον εὐρίσκομεν καὶ κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ χωρισθῶμεν αὐτῆς καὶ νὰ ζητήσωμεν ἑτέραν.

Ἄλλη Θεοφανὼ εἶναι ἡ ἀκόλαστος καὶ κακοῦργος σύζυγος τῶν αὐτοκρατόρων Ῥωμανοῦ καὶ Νικηφόρου Φωκᾶ τὴν ὁποίαν ἐξώρισεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Γοιμισκῆς εἰς τὴν νῆσον τοῦ Μαρμαρᾶ εὐθὺς ὡς ἐγένετο αὐτοκράτωρ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 969, ἵνα παρουσιάσῃ ἑαυτὸν ἀναίτιον τοῦ φόνου τοῦ Νικηφόρου ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας. Αὕτη βραδύτερον ἐδραπέτευσεν καὶ εἰσηλθεν μανιώδης εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου καὶ τοῦ παρακειμωμένου Βασιλείου ἐξήμεσεν ὅλην τὴν χολὴν αὐτῆς κατ' αὐτῶν, ὅτε ἐξωρίσθη πάλιν εἰς τὴν ἐν Ἀρμενίᾳ μονὴν τῆς Δάμιδος.

Ταύτην θανόντος τοῦ Ἰωάννου κατὰ Ἰανουάριον 976 ἀνεκάλυψεν ἐκ τῆς ἐξορίας ὁ ἐπὶ Νικηφόρου καὶ Ἰωάννου καὶ ἐπὶ πολὺ μετὰ ταῦτα πανίσχυρος πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως

Βασίλειος ὁ εὐνούχος. Ὅτε ἡ Θεοφανὼ ἀνεκλήθη ἐκ τῆς ἐξορίας, καίτοι δὲν ἦτο πλέον 34 ἐτῶν, καίτοι οἱ ἐκ τοῦ Ρωμανοῦ υἱοὶ αὐτῆς Βασίλειος ἐτῶν 20 καὶ Κωνσταντῖνος ἐτῶν 17 ἦσαν οἱ κύριοι τῶν πραγμάτων (διατελοῦντες ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιρροὴν τοῦ Βασιλείου) καὶ ὁ Βασίλειος μετὰ 5 ἔτη ἀπεδύετο εἰς τὸν κατὰ Βουλγάρων πολυχρόνιον ἀγῶνα καὶ ἡ Θεοφανὼ ὡς βασιλομήτωρ καὶ φίλαρχος γυνὴ ἐκαλεῖτο ἐπὶ πολὺ ἔτι νὰ δράσῃ, ἐν τούτοις ἐχάθη διὰ τὴν ἱστορίαν. Ἐδῶ πρέπει νὰ σταματήσωμεν· διότι νομίζομεν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εὕρωμεν τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς ὁποίας ἡ ἱστορία τῆς Ἱερῶς Μονῆς τῶν Ἰβήρων.

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Τσιμισκῆ εὐρίσκομεν ἐπίσημον στρατιωτικὸν τὸν μάγιστρον Βάρδα Σκληρὸν ὅστις ἦτο μετὰ τὸν βασιλέα τὸ πρῶτον πρόσωπον ὡς στρατηλάτης πάσης Ἀνατολῆς, μεγάλην ἰσχὺν ἔχων εἰς τὸ στράτευμα λόγῳ τῶν πολλῶν αὐτοῦ κατωρθωμάτων. Τὴν μεγάλην ταύτην ἐξουσίαν ἠθέλησε νὰ περιορίσῃ ὁ εὐνούχος Βασίλειος ὁ πρόεδρος, ἀντιτάξας εἰς αὐτὸν ἑτέρους στρατηγοὺς διορίσας τὸν στρατοπεδάρχην Πέτρον στρατηλάτην Ἀνατολῆς, τὸν Μιχαὴλ Βούτσην μάγιστρον καὶ στρατηγὸν Ἀντιοχείας, τὸν δὲ Σκληρὸν ἀπέστειλεν εἰς τὴν δευτερεύουσαν στρατηγίαν τῆς Μεσοποταμίας.

Ὁ Σκληρὸς μεταβὰς εἰς τὴν ἐπαρχίαν του στασιάζει ἐξ ἀγανακτικῆσεως, ὃ δὲ ἐκεῖ στρατὸς ὅστις τὸν ἐλάτρευε, τὸν ἀναγορεύει βασιλέα. Οἱ ἄραβες συμμαχοῦν μετ' αὐτοῦ (τοῦτο δὲ ἤρκεσεν εἰς τὸν διηγηματογράφον μοναχὸν νὰ ὀνομάσῃ τὴν στάσιν ὡς εἰσβολὴν Περσῶν ὡς ὀνόμαζον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἄραβας καὶ τούρκους καὶ νὰ ἐξισλαμίσῃ τὸν Σκληρὸν καὶ Σκλήαρον αὐτὸν νὰ μετονομάσῃ), τινὲς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ προσχωροῦν εἰς αὐτὸν καὶ ἄλλοι πάλιν συνεννοῦνται μετ' αὐτοῦ. Τῷ 976 συγκροτεῖται μάχη μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ στρατοπεδάρχου Πέτρου εἰς Καππαδοκίαν καὶ οἱ βασιλικοὶ ἠττῶνται καὶ ὅλον τὸ στρατόπεδον καὶ ὁ πλοῦτος αὐτοῦ περιέρεται εἰς χεῖρας τῶν νικητῶν. Τότε προσχωροῦν εἰς τὸν Σκληρὸν καὶ ἄλλοι στρατηγοὶ καὶ ὁ στόλος τῶν Ἀιταλέων.

Ὁ πρόεδρος Βασίλειος ἀνησυχήσας ἀποστέλλει κατὰ τοῦ Σκληροῦ εἰς Ἀσίαν ἑτέρους στρατηγοὺς μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν οἵτινες ἠττῶνται κατὰ τὰ μέσα τοῦ 977 μετὰ φονικὴν μάχην.

Τότε κατόπιν ναυτικοῦ τινὸς κατορθώματος· κατὰ τοῦ καὶ τῆς θαλάσσης κρατοῦντος Σκληροῦ, ἀντιτάσσει εἰς αὐτὸν πλέον, στρατηγὸν ἀντάξιον αὐτοῦ τὸν Βάρδαν Φωκᾶν υἱὸν τοῦ Κουροπαλάτου Λέοντος, ὅστις ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου στασιάσας ἠναγκάσθη ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Σκληροῦ νὰ καταθέσῃ τὰ ὄπλα χειροτονηθεὶς ἱερεὺς καὶ περιορισθεὶς εἰς Χίον μετὰ τῆς συζύζου καὶ τῶν τέκνων του (Παπαρο, Δ' σ. 188 - 190). Οὗτος ἐδέχθη προθύμως μισῶν θανασίμως τὸν αἷτιον τῆς καταστροφῆς του, Σκληρὸν καὶ μεταβὰς εἰς Ἀσίαν τρέπεται εἰς φυγὴν δις ὑπὸ τοῦ Σκληροῦ, τότε δὲ ἔχων ἀνάγκην ἰσχυρᾶς ἐπικουρίας μεταβαίνει πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῆς Ἰβηρίας Δαυῖδ λαμβάνει τοιαύτην, συναθροίζει καὶ τοὺς πρότερον διασκορπισθέντας καὶ ἐν τέλει διὰ μεγίστων προσπαθειῶν, κατὰ τὴν μάχην τῆς Παγκαλείας τῷ 979 τραυματίζει αὐτὸν τὸν ἴδιον Σκληρὸν καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ φύγῃ καὶ κερδίζει τὴν νίκην.

Ὁ Σκληρὸς καταφεύγει εἰς τὸν καλίφην τοῦ Βαγδατίου ἵνα λάβῃ ἐπικουρίαν, ἀλλ' ὁ πρόεδρος Βασίλειος ἀποστέλλει τὰχιστα πρεσβευτὴν τὸν Νικηφόρον Οὐρανὸν διὰ ν' ἀποτρέψῃ τὸν καλίφην τῆς ζητουμένης συνδρομῆς καὶ δώσῃ ἀμνηστείαν εἰς τοὺς στασιαστάς, ἀλλ' ὁ καλίφης ἀνησυχήσας διὰ τὴν σύρροϊν τόσων χριστιανῶν ἐπισήμων φυλακίζει καὶ τὸν Σκληρὸν καὶ τὸν Νικηφόρον. Μετ' ὀλίγον ὁ καλίφης ἵνα καταστείλῃ στάσιν τινὰ μεγάλην ἐν Περσίᾳ μεταχειρίζεται τὸν Σκληρὸν ὅστις μετὰ τὴν νίκην στρέφεται εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν, εὗρισκει ἐκεῖ ἀνευφημούμενον βασιλέα τὸν στασιάσαντα μετ' ἄλλων στρατηγῶν κατὰ τοῦ Βασιλείου Βουλγαροκτόνου Βάρδαν Φωκᾶν, ἀνευφημεῖτο δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἰδικῶν του, βλέπων ὁμῶς ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Φωκᾶ, συνεννοεῖται ἰδιαιτέρως μὲ ἕνα ἕκαστον πρὸς συνεργασίαν, πράγματι δὲ ἵνα ἐξουδετερώσῃ ἀμφοτέρους. Πεισθεὶς ὁ Σκληρὸς εἰς τὰς ὑποσχέσεις καὶ τοὺς ὄρκους τοῦ Φωκᾶ μεταβαίνει εἰς Καππαδοκίαν παρ' αὐτῷ, ἀλλὰ συλλαμβάνεται καὶ φυλακίζεται ὑπ' αὐτοῦ. Ὡς τόσον ὁ ἕτερος στασιαστὴς Φωκᾶς ἀγωνιζόμενος κατὰ τοῦ βασιλέως ἀποθνήσκει αἰφνιδίως. Ὁ Σκληρὸς κατόπιν ἐλευθεροῦται καὶ ἀποστρέφεται λαμβάνων τὸ ἀξίωμα τοῦ Κουροπαλάτου, ἀλλὰ μεταβαίνει εἰς τὸν βασιλέα εἰς Κωνσταντινούπολιν, προσβάλλε-

ται καθ' ὁδὸν ὑπὸ ὀφθαλμίας, τυφλοῦται καὶ εἰσάγεται τυφλὸς εἰς τὸν βασιλέα Βασίλειον Β' τὸν Βουλγαροκτόνον.

Οὗτος λοιπὸν ὁ Βάρδας Σκληρὸς εἶναι πιθανώτατα ὁ βάρβαρος Σκλήαρος τῆς διηγήσεως, περὶ δὲ Τορνικίου αἱ ἐξῆς ὑποθέσεις δύνανται νὰ ἐξαχθοῦν.

Δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγη ὅτι ὁ γράψας ἢ οἱ γράψαντες τὴν διήγησιν εἶναι Ἰβηρες καὶ οὐχὶ Ἕλληνες, διότι εἰς τὴν Μονὴν ταύτην ὑπῆρχον μόνον Ἰβηρες μοναχοὶ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὁ γράψας λοιπὸν διὰ διαφόρους λόγους μετέπλασε καὶ διέστρεψε τὴν μεγάλην στάσιν τοῦ Βάρδα Σκληροῦ τὸν ὁποῖον καλεῖ Σκλήαρον, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐκ τῆς ἱερωσύνης εἰς τὴν στρατηγίαν αὐθις ἀνακληθέντος Βάρδα Φωκᾶ, ἔθεσε τὸν Τορνίκιον ἀναμίξας καὶ μίαν βασιλίσσαν Θεοφανῶ ἁγίαν, ἣτις ἀνήκει εἰς τὸν Θ' αἰῶνα, ἀντὶ τῆς ὠραίας ὅσον καὶ ἀθλίας Θεοφανοῦς τῆς συζύγου Ρωμανοῦ καὶ Νικηφόρου μητρὸς δὲ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου.

Τὸν Τορνίκιον τοῦτον ἡ παράδοσις θέτει τῷ 1030 (Ἔθως σ. 310). Ἐν λοιπὸν νομίζομεν συμβαίνει ἐκ τῶν δύο, ἣ ἐτέθη σκοπίμως εἰς τῶν στρατηγῶν τοῦ κράτους Τορνικίων ἐξ Ἰβηρίας τὸ γένος τοὺς ὁποίους συναντῶμεν μετὰ τῶν Φωκάδων, τῶν Σκληρῶν καὶ ἄλλων στρατιωτικῶν οἰκογενειῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτήν, ἣ Τορνίκιος εἶναι αὐτὸς ὁ Ἰωάννης Ἰβηρ ὁ κτίτωρ τῆς Μονῆς, καθόσον εἰς ἄλλα γραπτὰ μεταξὺ τῶν διαφόρων πληροφοριῶν, ὁ κτίτωρ οὗτος τῆς Μονῆς λέγεται Τορνίκιος (Ἔθως 169) καὶ ἀλλαχοῦ ὁ ἀνεπιὸς αὐτοῦ Γεώργιος ὁμοίως (Ἔθως 311). ὥστε δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἦτο οἰκογενειακὸν εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους Ἰβηρας κτίτορας τῆς Μονῆς ταύτης.

(Συνεχίζεται)

Δὲν χρειάζεται νὰ δώσῃ ὁ ἄνθρωπος ἄλλο ἀντάλλαγμα διὰ τὴν ψυχὴν του, παρὰ μόνον νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτόν του ὅτι εἶναι τὸ οὐδέν. Καὶ μὲ αὐτὸ θέλει προσφέρει εἰς τὸν Θεὸν καρδίαν συντετριμμένην καὶ καταπεινωμένην, ἣτις εἶναι ἡ μόνη θυσία ποὺ πρέπει νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Θεὸν κάθε εὐσεβὴς ἄνθρωπος.

Ἄγ. Συμεὼν Ν. Θεολόγου

Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΠΤΩΧΕΙΑΣ (ΠΑΘΟΠΟΙΪΑ)

(Μὲ ἐλαφρὰν παράφρασιν)

«Ὁ Θεὸς τὸν Υἱόν του ἔδωκε διὰ σέ καὶ σὺ δὲν δίδεις οὔτε ἄρτον εἰς τὸν διὰ σέ παραδοθέντα καὶ εἰς τὸν διὰ σέ σφαγέντα; Ὁ Πατὴρ διὰ σέ δὲν ἐλυπήθη τὸν γνήσιον Υἱόν του καὶ οὐ τὸν Υἱὸν τοῦτον πεινῶντα παραβλέπεις καὶ δὲν τοῦ δίδεις ἀπὸ τὰ ἰδικά του διὰ τὸ καλὸν τὸ ἰδικόν σου; Τί χειρότερον ταύτης τῆς παρανομίας; Παρεδόθη διὰ σέ, ἐσφάγη διὰ σέ, περιφέρεται καὶ πεινᾷ διὰ σέ, ἀπὸ τὰ ἰδικά του δίδεις (ἂν δώσης) καὶ μ' ὅλον τοῦτο δὲν τοῦ δίδεις. Οἱ ἐμμένοντες εἰς τὴν τοιαύτην διαβολικὴν ὠμότητα δὲν εἶναι ἀναισθητότεροι λίθων;

Δὲν ἤρκεσθη εἰς θάνατον καὶ σταυρὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ πτωχὸς κατεδέχθη νὰ γίνῃ, καὶ ξένος, καὶ ἐπαίτης, καὶ γυμνός, καὶ εἰς φυλακὴν νὰ καταντήσῃ, καὶ ἀσθένειαν νὰ ὑπομείνῃ, διὰ νὰ σέ κάμῃ νὰ τὸν πλησιάσῃς. Ἐὰν δὲν θέλῃς (λέγει) νὰ μὲ ἀνταμείψῃς ὡς διὰ σέ παθόντα, ἐλέησόν με διὰ τὴν πενίαν μου. Ἐὰν δὲν θέλῃς διὰ τὴν πενίαν μου, τότε λυπήσου με διὰ τὴν ἀσθένειάν μου, συγκινήσου διὰ τὴν φυλάκισίν μου. Καὶ ἂν οὔτε αὐτὰ δὲν ἀρκοῦν νὰ σέ κάμουν φιλάνθρωπον, κάμε τουλάχιστον συγκατάβασιν διὰ τὸ ὀλίγον πὸν σοῦ ζητῶ. Διότι δὲν σοῦ ζητῶ τίποτε τὸ πολυτελές, ἀλλὰ μόνον ἄρτον καὶ στέγην καὶ λόγια παρηγορητικά. Ἐὰν καὶ μετὰ ταῦτα μένης ἀκόμη ἄγριος, τότε διὰ τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ τοὺς στεφάνους πὸν σοῦ ὑπόσχομαι γίνου συμπαθητικός. Ἀδιαφορεῖς καὶ δι' αὐτά; Ἐἴ λοιπόν, αὐτὴ ἡ φύσις ἄς σέ συγκινήσῃ. Γυμνὸν μὲ βλέπεις καὶ ἐνθυμήσου τὴν γύμνωσιν ἐκείνην πὸν ἐγυμνώθην διὰ σέ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Δὲν θέλεις οὔτε τοῦτο; Τότε λυπήσου με διὰ τὴν γύμνωσίν μου χάριν τῶν πτωχῶν. Καὶ τότε ἐπτώχευσα διὰ σέ καὶ τώρα πτωχεύω διὰ σέ, διὰ νὰ θελήσῃς καὶ σὺ νὰ κάμῃς καμμίαν ἐλεημοσύνην.

Ἐνήστευσα διὰ σέ, πάλιν πεινῶ διὰ σέ. Ἐδίψησα κρεμασμένος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, διψῶ καὶ τώρα χάριν τῶν πτωχῶν, διὰ νὰ σέ ἐλκύσω εἰς τὸν ἑαυτόν μου καὶ νὰ σέ κάμω φιλάνθρωπον διὰ τὴν σωτηρίαν σου. Διὰ τοῦτο ἂν καὶ μοῦ ὀφείλεις σὺ ἀπίρους εὐεργεσίας, δὲν σοῦ ζητῶ νὰ μοῦ δώσης ὡς ὀφειλέτης, ἀλλ' ὡς χαριζόμενος εἰς ἐμέ, ἐνῶ εἶπά σοι στεφανώσω καὶ θὰ σοῦ δωρῆσω βασιλείαν, ἀντὶ τῶν μικρῶν τούτων πὸν μοῦ δίδεις. Δὲν σοῦ ζητῶ νὰ μὲ κάμῃς πλούσιον,

καίτι ἐγὼ ἐπτώχευσα διὰ σέ. Ἄρτον σοῦ ζητῶ καὶ ἔνδυμα καὶ μικρὰν παρηγορίαν διὰ τὴν πεινάν μου. Ἐὰν μὲ ῥίψουν εἰς φυλακὴν δὲν σέ ἀναγκάζω νὰ μὲ ἐλευθερώσῃς, ἀλλ' ἕνα σοῦ ζητῶ: νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἐπισκεφθῇς καὶ ἀρκετὴν ἀνακούφισιν θὰ λάβω. Ἀντί δὲ τούτου ἐγὼ σοῦ χαρίζω τὸν οὐρανόν. Δύναμαι καὶ χωρὶς αὐτὰ νὰ σέ στεφανώσω, ἀλλὰ θέλω νὰ σοῦ εἶμαι ἐγὼ ὀφειλέτης καὶ οὕτω νὰ ἔχῃς μὲ τὸν στέφανον καὶ κάποιαν παρηγοσίαν. Διὰ τοῦτο ἂν καὶ δύναμαι νὰ θρέψω τὸν ἑαυτόν μου, γυρίζω ὅμως καὶ ἐπαίτῳ καὶ ἐρχόμενος εἰς τὴν θύραν σου ἐκτείνω τὴν χεῖρα μου, διότι θέλω σὺ νὰ μὲ θρέψῃς, ἀφοῦ τόσον πολὺ σέ ἀγαπῶ. Τὴν τράπεζάν σου ἐπιθυμῶ διὰ νὰ σέ ἀνακηρύξω τροφέα μου ἐνώπιον ὄλου τοῦ κόσμου, καίτοι πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐντρέπονται νὰ φανερώσουν ὅτι τρέφονται παρ' ἄλλων.

Οὕτω ἀγαπητοί, κἂν ἡμεῖς σιωπήσωμεν τὴν εὐεργεσίαν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς λίαν ἀγαπᾷ ἡμᾶς δισκηρῦττει τὴν πρᾶξιν μετὰ πολλῶν ἐγκωμίων καὶ δὲν συστέλλεται νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ γυμνὸν ἐνεδύσαμεν αὐτὸν καὶ πεινῶντα ἐθρέψαμεν.

Ταῦτα λοιπὸν ἐννοοῦντες, ἄς μὴ σταματήσωμεν εἰς τοὺς ἐπαίνοους μόνον, ἀλλ' ἄς ἐκτελέσωμεν καὶ τὰ λεγόμενα. Ποῖον τὸ ὄφελος ἀπὸ τοὺς κρότους καὶ τοὺς θορύβους τούτους; (1) Ἐνα ζητῶ μόνον ἀπὸ σᾶς. Τὴν ἀπόδειξιν ἀπὸ τὰ ἔργα καὶ τὴν ὑπακοὴν ἀπὸ τὰ πράγματα. Αὐτὸ εἶναι ἔπαινος δι' ἐμέ, αὐτὸ κέρδος ἰδικόν μου καὶ τοῦ διαδήματος λαμπρότερον. Αὐτὸν τὸν στέφανον κατασκευάσατε καὶ διὰ σᾶς καὶ δι' ἐμέ μὲ τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν, ἵνα καὶ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ζήσωμεν μὲ χρηστὰς ἐλπίδας καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ἀπελθόντες τῶν μυρίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν.»

(1) Ὄταν τὸ ἀκροατήριον ἐνεθουσιάζετο ἀπὸ τὴν μελίρρουτον γλῶσσαν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς, προέβαινε πρὸς ἐκδήλωσιν εὐχαριστήσεως εἰς ἐπιφωνήματα καὶ χειροκροτήσεις μέχρι θορύβου.

Αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι τιμιώτεροι ἀπὸ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου καὶ ὅστις φυλάσσει αὐτάς, ἐντὸς αὐτοῦ εὐρίσκει τὸν Θεόν.

— Μὴ καυχηθῆς ποτὲ διὰ τὰ ἔργα σου, ἵνα μὴ κατόπιν καταισχυνηθῆς, διότι εἰς ὅποιο πρᾶγμα καυχᾶται ὁ ἄνθρωπος παραχωρεῖ ὁ Θεὸς νὰ ἐκπέσῃ, ἐξ αὐτοῦ ἵνα ταπεινωθῇ καὶ μάθῃ τὴν ταπεινώσιν.

᾽Οσίου Ἰσαὰκ

Ο ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ ΕΡΩΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἡ σωτηρία μας λοιπὸν ἀπὸ ὅλα τὰ κακά, καὶ ἀπὸ τῶν κακῶν κάκιστον, τὸν θάνατον, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν θεῖον ἔρωτα, ὅπως τὸν εἶχον ὄλοι οἱ ἄγιοι, ἀρχαῖοι τε καὶ νέοι, καὶ ὅπως τὸν εἶχε, καὶ ὅπως μᾶς τὸ εἶπεν ὁ προκείμενος τοῦ λόγου καὶ χαροποιῶν ἡμᾶς καὶ ἐνθουσιῶν καὶ εὐφραίνων καὶ τέρπων μὲ τὰ ἐν τῇ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία αἰωνίως ἀδόμενα μελισταγῆ ἄσματά του :
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΝΑΧΟΣ. (ὡς θέλει νὰ λέγεται μόνος του).

Ἐὰν ὁμως καὶ παρὰ ταῦτα πάντα, ἐξακολουθήσωμεν νὰ κωφεύωμεν εἰς τὰς φωνὰς τῶν ἐρωτευθέντων τὸν οὐράνιον Νυμφίον Χριστὸν καὶ ἐκπληρωσάντων τὸν ἐπὶ γῆς ὕψιστον καὶ μέγιστον αὐτῶν προορισμὸν καὶ τελειοθέντων καὶ θειοθέντων, ἐὰν ἐξακολουθήσωμεν - τὸν σκοπὸν μας - νὰ ἀγαπῶμεν τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, τὰς γυναικας-καὶ δὴ τὰς ἁμαρτωλὰς-τὴν σάρκα καὶ τὰς ἡδονὰς, τὰς διασκεδάσεις τὰς ἁμαρτωλὰς ψυχαγωγίας, τὰ θεάτρα, τοὺς κινηματογράφους, τὰ πλεόν τῆς χρείας χρήματα καὶ κτήματα, ἐὰν κατὰ τὴν Γραφήν «...φαγὼν καὶ ἐμπλησθεὶς καὶ οἰκίας καλῶς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας ἐν αὐταῖς, καὶ τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου πληθυνθέντων σοι, ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ πληθυνθέντος σοι, καὶ πάντων ὅσων σοι ἔσται πληθυνθέντων σοι, ὑψωθῆς τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐπιλάθῃ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου», ἐὰν πάλιν «φάγης, ὁ Ἰακώβ, καὶ ἐμπλησθῆς, καὶ ἀπολακτίσης, ὁ ἠγαπημένος, λιπανθῆς, παχυνθῆς, πλατυνθῆς καὶ ἐγκαταλείψῃ Θεὸν τὸν ποιήσαντα ὃς καὶ ἀποστῆς ἀπὸ Θεοῦ σωτῆρος σου » ἐὰν (ἐν συντομία τῶν πολλῶν «ἐὰν» διὰ τὰ ὁποῖα ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ ἀπειλεῖ ὁ Θεὸς τὸν παλαιὸν Ἰσραήλ, λέγων «Προκολλησάτω Κύριος εἰς σὲ τὸν θάνατον, ἕως ἂν ἐξαναλώσῃ σε, ἐξολοθρεύσῃ σε, ἀπολέσῃ σε καὶ ἐκβάλῃ σε ἀπὸ τῆς γῆς...» Καὶ ἔσται ὁν τρόπον ηὐφράνθη Κύριος ἐφ' ὑμῖν εὐ ποιῆσαι ὑμᾶς, οὕτως εὐφρανθήσεται Κύριος

ἐφ' ὑμῖν, ἐξολοθρεῦσαι ὑμᾶς...») εἰάν, λέγω, (ἅς ἔλθωμεν εἰς τὰ «εἰάν» τῆς Κ. Διαθήκης) ἐξακολουθῶμεν «νὰ κοπιῶμεν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους, πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστουὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας· ψυθυριστάς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὕβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρέτας κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνδίετους, ἀστόργους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας· οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἀξιοί θιανά του εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.» (Ρωμ. α' 28 - 32), εἰάν δὲν θέλωμεν νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι «τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατ' ἀλήθειαν», εἰάν ἐξακολουθῶμεν νὰ πιστεύωμεν εἰς τὰς ματαίαις ἐπαγγελίας τῆς ψευδεπιστήμης, ὡς εἰς Θεόν, εἰς τὴν μηχανικὴν, εἰς τὰς προόδους καὶ ἀνακαλύψεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, (τὰς ὁποίας καὶ τὴν ὁποίαν διευθύνει ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν) εἰς τὴν ἐξέλιξιν, εἰς τὸ αὐτόματον, εἰς τὴν τυφλὴν τύχην, εἰς τὴν μοίραν τὴν κακομοίραν, εἰάν ἐξακολουθῶμεν νὰ ἀνεχώμεθα ἀσυγγνώστως ἐν μὲν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔστω καὶ ἐν μέρει, τὴν ἐπάρατον καὶ θεοστυγῆ σιμωνίαν, τὴν φαρισαϊκὴν ὑποκρισίαν, τὴν ἀμάθειαν καὶ ἀναξιότητα τοῦ κλήρου, ἐν δὲ τῇ φιλοσοφίᾳ, ἀντὶ τῆς Ἑλληνοπρεποῦς Χριστιανικῆς Φιλοσοφίας, τὴν ψευδοφιλοσοφίαν τῆς δύσεως, ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ, ἀντὶ τοῦ χριστιανικοῦ δικαίου, τὸ ρωμαϊκὸν λεγόμενον δίκαιον, ἐν δὲ τῇ παιδείᾳ, τὸν ὕλισμὸν καὶ τὰς ιδιότητες τῆς ὕλης, ἐξ ἧς διδασκαλίας διοχετεύεται ὡς ἀπὸ θολερᾶς καὶ δηλητηριώδους πηγῆς, ἡ ἀσέβεια, ἡ ἀθεΐα καὶ ἡ ἀνηθικότης ὡς παρατηροῦμεν δακεθύμως εἰς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν μας, ἐν δὲ τῇ καθόλου κοινωνίᾳ ὦ! αὐτὴ ἡ κοινωνία! (τίς νὰ μὴ χύσῃ δάκρυα δι' αὐτὴν ὡς ἄλλος Ἰερεμίας;), εἰς αὐτὴν κατασταλάζει ὅλη ἡ βρωμὰ καὶ δυσωδία τῆς ἀντιχριστιανικῆς τῶν ἀνωτάτων εκπαιδευτικῶν κέντρων, Πανεπιστημίων κ. λ., ὅπου, ἂν ἐξακολουθῶμεν νὰ ἀνεχώμεθα τὰς ἀσυστόλους βλασφημίας τῶν θείων, τὰς αἰσχρολογίας, τὰς ἀναιδεῖς βωμολοχίας, τὸ βδελυρὸν καὶ θεοστυγῆ σοδομιτισμὸν, τὴν ἐλευθεριάζουσαν μεταξὺ τῶν δύο φύλλων ἀνηθικότητα, εἰάν δηλαδὴ ἐξακολουθήσῃ αὐτὴ ἡ ἀθεοράπευτος καὶ ἀπελπιστικὴ διαφθορὰ καὶ ἀκολασία, χωρὶς καμμίαν ἀκτῖνα συναι-

σθήσεως καὶ μετανοίας, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις τοῖς φανεροῖς, καὶ τοῖς κρυφίοις, (ἐν οἷς τὰ γινόμενα αἰσχροὺν ἔστι καὶ λέγειν καὶ ἀκούειν καὶ γράφειν) ἐὰν ἐξακολουθῶμεν νὰ ἀνεχώμεθα τὸν ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ παραβύστῳ ἐργαζόμενον) (νῦν δὲ ἤρξατο καὶ φανερὰ διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ ἐκτελέσῃ τὸν ἄτιμον σκοπὸν του) μασονισμόν, τὸ πλεόν πάντων ὕπουλον καὶ ὑποκριτικὸν καὶ καταχθόνιον καὶ ἀντιχριστιανικὸν τοῦτο σύστημα, τὸν ἄσπονδον καὶ ἐπικιδυνωδέστερον ἐχθρὸν τοῦ χριστιανισμοῦ, οὔτινος τὴν τελείαν ἐξόντωσιν ζητεῖ διὰ θεμιτῶν καὶ ἀθεμίτων μέσων, τὴν βέβηλον ὄντως καὶ μιαρὰν καὶ βρωμερὰν θρησκείαν του, καὶ τὸν ἀνύπαρκτον Θεόν του. Τὸν Μέγαν Ἄρχιτέκτονα τοῦ Σύμπαντος, ὅστις οὐδὲν ἄλλο ἔστιν, ἢ αὐτὸς ὁ μέγας ἐφευρέτης καὶ ἀρχιτέκτων πάντων τῶν κακῶν· ὁ Σαταναῖς καὶ διάβολος, ὁ πλανῶν οἰκτρῶς καὶ κινῶν αὐτοὺς (τοὺς μασόνους) ἀμέσως, καὶ δι' αὐτῶν ἰδρύσας ἤδη, τρισδυστυχῶς, τὴν μαύρην καὶ τυραννικὴν βασιλείαν του· τὴν Σατανοκρατίαν, ἐν ἣ βασιλεύει ἀνενόχλητος!

Καὶ τώρα μετὰ ἀπὸ ὅλλα τὰ «ἐὰν» ταῦτα; τώρα κατὰ τὴν λαϊκὴν παροιμίαν, «ὄπου δὲν πέφτει λόγος, πέφτει ῥάβδος», ῥάβδος ὄχι ξύλινος, ἀλλὰ «ῥάβδος σιδηρὰ» ὡς λέγει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, συντρίβουσα πάντας τοὺς ἀμετονοήτους παραβάτας τοῦ θείου Νόμου ὡς σκεύη κεραμέως τὸν λόγον ἔχει ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν·

«Ἀποκαλύπτεται γὰρ - βροντοφωνῶν - ὁ ρῆθ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερὸν ἔστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφάνερωσε... κλπ.» (Ρωμ. α' 18 - 32).

Βλέπετε πῶς μὲ τρία λόγια χαρακτηρίζει τὴν ὅλην ἀμαρτίαν ἡμῶν, τοῦ νέου Ἰσραήλ, τῶν χριστιανῶν, καὶ δὴ ὀρθοδόξων, οὔτινες τὴν «ἀλήθειαν» δηλαδὴ τὴν ὅλην χριστιανικὴν Νομοθεσίαν, γραφικὴν τε καὶ ἐκκλησιαστικὴν, τὴν «φανερωθεῖσαν» καὶ βεβαιωθεῖσαν καὶ κυρωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δι' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων, ἡμεῖς κατέχομεν αὐτὴν «ἐν ἀδικίᾳ», δηλαδὴ, ἀντὶ τὴν ἀζῶμεν κατὰ τὴν νομοθεσίαν ταύτην, ζῶμεν κατὰ

τὰ ἴδια ἡμῶν θελήματα, ζῶμεν ἐν ἀσεβείᾳ καὶ ἁμαρτίᾳ ἔχοντες μὲν «μόρφωσιν» εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρηνημένοι ἔσμεν», λέγοντες «Κύριε Κύριε, καὶ οὐ ποιοῦμεν ἃ λέγει», «Θεὸν οἰδότες εἶναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνούμενοι» αὐτόν, ὄνόματι χριστιανοὶ πράγματι εἰδωλολάτραι διὰ τῆς πλεονεξίας, ὀρθόδοξοι χωρὶς ὀρθοπραξίαν, χωρὶς ἔργα, χωρὶς ἀγάπην Χριστοῦ, χωρὶς ἔρωτα Χριστοῦ, μὲ μόνον τὸν ἐπικίνδυνον ἔρωτα τῆς βρωμερᾶς καὶ φθειρομένης σαρκός- ἀγνοοῦντες τελείως ἂν ὑπάρχη καὶ ἔρωσ Χριστοῦ, ἢ καὶ ἂν μᾶς εἴπη τοῦτο ἐκεῖνος ὅστις ἔχει τὸν ἔρωτα τοῦ Χριστοῦ, ἡμεῖς εἰρωνευόμεθα καὶ περιπαίζομεν αὐτόν, τιμῶντες τοῖς χεῖλεσι τὸν Θεόν, τῇ δὲ καρδίᾳ πόρρω ἀπέχοντες.

Ἔ, τότε τότε θὰ περιμένωμεν πλέον καὶ τὸν τρόπον καὶ τὸ εἶδος καὶ τὰ μέσα τῆς «ἀποκαλύψεως τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ». Πῶς θὰ εἶναι; μήπως κανένας νέος κατακλυσμός; ὄχι· μήπως τὸ πῖρ καὶ θεῖον τῶν Σοδόμων; ὄχι· μήπως νέαι πληγαὶ τοῦ Φαραῶ; ὄχι· μήπως λιμοί, λοιμοὶ καὶ σεισμοί; ὄχι· (ἂν καὶ ταῦτα ἐν μέρει καὶ κατὰ τόπους γίνονται)· μήπως βομβαρισμοὶ δι' ἀεροπλάνων, τὰ ὅποια κατέστρεψαν τὴν Γερμανίαν τοῦ 1944; ὄχι· μήπως κανένας νέος φοβερός ἐμφύλιος πόλεμος τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1944; ὄχι· μήπως ἀτομικὴ βόμβα Χιροσίμας; ὄχι· Ἀλλὰ· τί θὰ εἶναι;

Ἀκούσατε, καὶ φρίξατε! (Ἄν καὶ ταῦτα ἐνταῦθα δὲν πρέπει νὰ λέγωνται ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ μόνον ὁ Θεὸς γνωρίζει τὸ πότε καὶ πῶς θὰ μᾶς καταστρέψῃ).

(ἀντιγράφωμεν ἀκριβῶς ὀλόκληρον τὸ κείμενον τῆς φοβερᾶς εἰδήσεως).

«ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ, 12. (Ρώυτερ). Ὁ Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῆς Ἀεροπορίας κ. Χάρολδ Τάλμποτ, ὁμιλῶν χθὲς πρὸ τοῦ μνημείου τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου εἰς τὸ ἔθνικόν νεκροταφεῖον τοῦ Ἀρλιγκτον, ἐδήλωσεν ὅτι ὑπάρχουν σήμερον ὅπλα, τὰ ὅποια θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐρημώσουν μίαν ὀλόκληρον ἡπειρον. Αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν μὴ χρησιμοποίησιν τῶν ὀπλῶν αὐτῶν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτύχουν μόνον ἐὰν οἱ λαοὶ ζητήσουν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Τὰ ὅπλα τὰ ὅποια ἐφόρνευσαν τοὺς εἰς τοὺς τάφους αὐτοὺς εὐρισκομένους νέους - ἐξηκολούθηθησαν ὁ κ. Τάλμποτ - ἦσαν παιδαριώδη συγκρινόμενα μὲ τὰ ὅπλα

τὰ ὅποια οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ χρησιμοποιήσουν κατὰ τὴν θερμοπυρηνικὴν αὐτὴν ἐποχὴν. Τὰ νέα ὄπλα δύνανται νὰ ἐρημώσουν μίαν ὁλόκληρον ἥπειρον ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἄνδρας, τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ ζῶα καὶ τὴν βλάστησιν. Εἰς μίαν μόνην νύκτα δύνανται νὰ ἐξαφανίσουν ὄχι μόνον ἓνα στρατόν, ὄχι μόνον ἓν ἔθνος, ἀλλὰ καὶ ἓνα ὁλόκληρον πολιτισμόν.

Ὁ κ. Τάλμποτ δὲν ἐξήγησεν τί εἶδους ὄπλα ἐννοεῖ, προφανῶς ὅμως ἀνεφέρετο εἰς τὰ νέα ὑδρογονικὰ τοιαῦτα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ σπεύρουν ραδιενεργὸν δηλητήριο ἐπὶ μεγάλης περιοχῆς ἐδάφους. Λέγεται μάλιστα ὅτι διὰ τῆς προσθέσεως ἑνὸς ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ κοβαλτίου ἐντὸς τῆς ὑδρογονικῆς βόμβας, θὰ ἐδημιουργεῖτο μόλυνσις ἱκανὴ νὰ καταστρέψῃ πᾶσαν ζωὴν εἰς ἑκτασιν ἑκατοντάδων ἢ καὶ χιλιάδων μιλίων. Ὁ κ. Τάλμποτ συνεχίζων εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς :

Μερικὰ τῶν ὄπλων αὐτῶν ἔχουν τόσον τρομακτικὴν δύναμιν, ὥστε καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι τὰ κατασκευάζουν δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιληφθοῦν πλήρως τὴν φορικαλέαν καταστροφὴν τὴν ὁποίαν θὰ συνεπήγετο ἢ χρησιμοποιήσις των. Ἐν καὶ μόνον ἐκ τῶν ὄπλων αὐτῶν δύναται νὰ προκαλέσῃ περισσότερὰν καταστροφὴν ἀπὸ ὅλα ὁμοῦ τὰ πυροβόλα καὶ τὰ ἀεροπλάνα τὰ ὅποια ἐχρησιμοποιήθησαν ἀπὸ ὅλα ὁμοῦ τὰ ἔθνη κατὰ τὸν τελευταῖον παγκόσμιον πόλεμον. Εἰς τοῦτο δὲν πταίουν τὰ ὄπλα ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι. Εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς ἄνθρωποι, διατρέχοντες μέγαν κίνδυνον, ἐζήτησαν ἔμπνευσιν ἀπὸ μίαν πηγὴν ἀνωτέραν των. Τοῦτο πρόκειται νὰ γίνῃ καὶ σήμερον. Πολὺ περισσότερον ἢ ἄλλοτε, ὅσον βλέπω τὰ σύγχρονα αὐτὰ ὄργανα καταστροφῆς, τόσον περισσότερον πιστεύω ὅτι τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔχει ἀνάγκην τῆς παλαιᾶς καθοδηγήσεως καὶ συμπαραστάσεως τῆς θεοσεκείας.» (ἔφημα Ἀκρόπολις, 12-11 1954).

Ἴδου λοιπὸν πῶς ἀπειλεῖται τὸ σημερινὸν ἁμαρτωλὸν (γενικῶς) «ἀνθρώπινον γένος,» τὸ ὅποιον ἀναλυόμενον εἰς Βραχμᾶνας, Βουδιστάς, εἰδωλολάτρας, Μωαμεθανούς, Ἑβραίους, Ἰσλαμιστὰς, ἄθεούς, ἀπίστους, χριστιανούς αἰρετικούς, ὀρθόδοξους, καὶ τούτους διχαζομένους εἰς τυλικούς καὶ οὐσιαστικούς, εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας τὴν καρδίαν των νὰ ἔχη τὸν ἔρωτα τοῦ

Χριστοῦ, ἀλλὰ τὴν μανίαν τοῦ πλούτου καὶ τῆς σαρκός, καὶ τοὺς ἔχοντας τὸν θεῖον καὶ εὐγενέστατον καὶ σωτήριον θεῖον ἔρωτα, μὲ τὴν θλιβερὰν διαφορὰν ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἶναι τόσον ὀλίγοι ὥστε καὶ τὸ μικρὸν παιδίον δύναται νὰ ἀριθμήσῃ αὐτούς, ἀλλὰ ἀκριβῶς αὐτούς τοὺς ὀλίγους ἐκλεκτοὺς ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην ὅλοι αὐτοὶ οἱ προμνησθέντες, διὰ νὰ χρησιμεύσουν διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς προσευχῆς των, καὶ ὡς φίλοι γνήσιοι τοῦ Θεοῦ, ὥστε «αἱ προσπάθειαι διὰ τὴν μὴ χρησιμοποίησιν τῶν ὅπλων αὐτῶν» νὰ ἐπιτύχουν ὡς λέγει ἀνωτέρω ὁ κ Τάλμποτ. Τώρα ποῦ εἶνε οἱ ὑπεράγαν φιλεπιστήμονες, καὶ ἐκεῖνοι οἱ ἐπιστήμονες οἵτινες ὡς εἰς Θεὸν ἐπίστευον εἰς τὴν κοσμικὴν ἐπιστήμην, καὶ τὰ πάντα, καὶ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν εὐτυχίαν του κόσμου, ἐξ αὐτῆς καὶ μόνης ἐξήρτουν; ἅς ἔλθουν τώρα νὰ τὴν παρακαλέσουν ὅπως ἀποτρέψῃ τὴν «φορικαλέαν καταστροφὴν, τὴν ὁποῖον θὰ συνεπήγετο ἢ χρησιμοποίησις» τῶν ἀναφερομένων «τρομακτικῶν ὅπλων». Ἄς ἔλθουν νὰ παρακαλέσουν αὐτὴν (τὴν ἐπιστήμην) νὰ μὴ ὁμοιάσῃ τὸν μυθολογούμενον Κρόνον καὶ φάγῃ καὶ αὐτὴ τὰ τέκνα της, καθὼς ἔφαγεν ἐκεῖνος τὰ ἰδικά του, ἀλλὰ νὰ γίνῃ «καθηγητὴς καὶ συμπαραστάτης» καὶ σωτὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς καταστροφῆς.

Ἡμεῖς δὲ ἅς κάμωμεν μίαν ὑπόθεσιν: Ἄν σήμερον ἦτο μεταξὺ μας ὁ Ἅγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς τὶ θὰ ἔκαμεν ὅταν ἤκουε τὰ ἀνωτέρω; αὐτός, ὅστις εἶχε τὴν καρδίαν του φλεγομένην ἀπὸ τὸν ἔρωτα τοῦ Χριστοῦ - καθὼς ἀνωτέρω εἶδομεν - καὶ τὴν τελείαν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ἣτις ἔξω βάλλει τὸν φόβον, θὰ ἐφοβεῖτο εἴτε τὴν ἀτομικὴν, εἴτε τὴν ὑδρογόνον, τὴν θερμοπυρηνικὴν, τὸ κοβάλτιον καὶ τὰ ραδιενεργὰ δηλητήρια; Ἀδύνατον· καὶ καθόσον οἱ τρεῖς παῖδες δὲν ἐφοβήθησαν τὴν ἑπταπλάσιον κάμινον τοῦ Ναβουχοδονόσορος, κατὰ τοσοῦτον, καὶ περισσότερον - καθὸ τέκνον τῆς νέας χάριτος - θὰ ἐφοβεῖτο οἰονδήποτε θανατηφόρον στοιχεῖον τῆς φύσεως, ὡς πάντες οἱ καλλίνικοι Μάρτυρες. Παρὰ δὲ τὴν ἀγάπην του ταύτην θὰ εἶχε καὶ τὴν ἀδίστακτον πίστιν εἰς τὴν ἀψευδῆ διαβεβαίωσιν τοῦ «ἀγίου, τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ ἔχοντος τὴν κλεῖδα τοῦ Δαυΐδ, τοῦ ἀνοίγοντος καὶ οὐδεὶς κλείει καὶ κλείοντος οὐδεὶς ἀνοίγει» ὅτι :

Ἔτι ἔτηρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κα γ ὦ

σὲ τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἴκουμένης ὄλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.» (Ἀποκ. γ' 10), ὅπερ ταυτόσημον ἐστὶ μὲ τὸ τοῦ θείου Πέτρου, ὅτι «Ὁ Ἰδὲ Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ρύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν.» (Β.β' 9.) Διὰ τοῦτο καὶ ὁ πνευματοκίνητος ψαλμωδὸς διὰ τὰς ὁμοίας περιστάσεις ἔλεγεν· «Ὁ Θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις· βοηθὸς ἐν θλίψεσι ταῖς εὐρούσαις ἡμᾶς σφόδρα. Διὰ τοῦτο οὐ φοβησόμεθα ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν, καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν κλπ.», καὶ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα, μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ ἀναφέρωμεν ἓνα καὶ τοῦ μεγάλου προφ. Ἡσαΐου, λέγοντος τὰ ἐξῆς ὠραῖα, ἢ μᾶλλον ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ.

«Καὶ νῦν οὕτως λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ ποιήσας σὲ Ἰακώβ, καὶ ὁ πλάσας σε Ἰσραήλ, μὴ φοβοῦ, ὅτι ἐλυτρώσάμην σε, ἐκάλεσά σε τὸ ὄνομά σου· ἐμὸς εἶ σύ. Καὶ ἐὰν διαβαίνῃς δι' ὕδατος, μετὰ σοῦ εἰμί, καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσί σε· ΚΑΙ ΕΑΝ ΔΙΕΛΘῆΣ ΔΙΑ ΠΥΡΟΣ, ΟΥ ΜΗ ΚΑΤΑΚΑΥΘῆΣ, φλόξ οὐ κατακαύσει σε. Ὅτι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός σου, ὁ Ἅγιος Ἰσραήλ ὁ σώζων σε.» (ΜΓ. 1 - 3).

Ἄν θέλωμεν λοιπὸν νὰ ἔχωμεν αὐτὴν «τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ», (ὅπως εἶπεν ἄνωτέρω ὁ κ. Τάλμποτ ὡς ἐπιστήμων καὶ πρὸς στιγμὴν ὡς θεολόγος,) εἴτε ἐκ τῶν προτέρων, ὅταν δὲν χρησιμοποιηθοῦν τὰ ἀναφερόμενα ὄπλα, εἴτε ἐκ τῶν ὑστέρων, ὅταν, μὴ γένοιτο, χρησιμοποιηθοῦν καὶ ἡμεῖς δὲν πάθομεν τίποτε, τὰ δύο ταῦτα ἐξάπαντος πρέπει νὰ γίνουν ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἀπειλουμένους, ἢ νὰ ἀποκτήσωμεν, ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, τὸν ἔρωτα τοῦ Δαμασκηνοῦ πρὸς τὸν Χριστόν, ἢ νὰ μετανοήσωμεν πανδημῶς καθὼς οἱ Νινευῖται, οἵτινες καὶ ἐσώθησαν ἀπὸ τὴν φοβερὰν προφητικὴν ἀπειλὴν τοῦ Ἰωνᾶ, «ἔτι τρεῖς ἡμέραι, καὶ Νινευὴ καταστραφήσεται.»

Χρῆστος Μ. Κανονίδης

“ΠΑΣΗΣ ΣΥΝΤΕΛΕΙΑΣ ΕΪΔΟΝ ΠΕΡΑΣ” ΠΛΑΤΕΙΑ Η ΕΝΤΟΛΗ ΣΟΥ ΣΦΟΔΡΑ,,

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Καὶ ὅμως αὐτὸς ὁ ἀόρατος καὶ ἀδιάκοπος πόλεμος, δὲν εἶναι γιὰ τὸν ἀγωνιστὴ μαλαχό, παντοῦ καὶ πάντοτε τόσο ἀόρατος. Παλὲς φορὲς ὁ ἀντίπαλος δαίμονας γίνεται ὁρατός, ὄχι κατὰ φαντασία, οὔτε καὶ μὲ τὴν παρεμβολὴ τῶν μεσαζόντων καὶ τῶν «μεταψυχικῶν πνευματοσκοπιῶν» τῆς πλάνης, ἀλλὰ δι’ ἀληθινῆς ὁράσεως τῶν σωματικῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀγωνιστοῦ παίρνοντας ποικίλες μορφὰς ἀπὸ τοῦ ἀσάρκου μελανοῦ φειδιοῦ, μέχρι Ἀγγέλου φωτός, ἐπιδιώκει νὰ φοβίση· ἢ νὰ πλανήσῃ τὸν ἀγωνιστὴ, πρὸ πάντων τὸν ἀγωνιστὴ τῆς ἐρήμου, πού ἡ ἐρημικὴ καὶ στερημένη ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη βοήθεια ζωὴ του καὶ ἡ πνευματικώτερι καὶ καθαρώτερι πολιτεία του, ἀποτελεῖ γιὰ τὸν Σατανᾶ τὴν μεγαλύτερη πρόκλησι. Γιατὶ ὅταν βλέπῃ τοῦτος, ὅτι ὁ κόσμος καὶ ἡ σάρκα, εἶναι πλέον πράγματα νεκρὰ γιὰ τὸν καλόγερο, καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν ἔμπορεῖ πιά μὲ αὐτὰ νὰ τὸν ἐπηρεάσῃ, τότε ἔχει ἐξουσία νὰ δοκιμάσῃ ὁ ἴδιος, μὲ τὴν ἀληθινὴ παρουσία του, τὸν ἀγωνιστὴ, ἕως ἕνα βαθμὸ ἀνωθεν καθωρισμένο. Ὅσο ὁ πόλεμος αὐτὸς εἶναι γιὰ τὸν καλόγερο μιὰ ὁρατὴ, αἰσθητὴ — ἀπὴ θὰ ἐλέγαμε — πραγματικότης, τόσο γιὰ τὸν κοσμικόν, πού ζῆ καὶ σκέπτεται ἀναπόφευκτα κατὰ τίς ἐπιταγὰς τοῦ σαρκιδίου καὶ τοῦ κόσμου, θεωρεῖται ἀκατανόητος, φανταστικὸς. Καὶ θὰ μένη γι’ αὐτοὺς ἀκατανόητος καὶ φανταστικὸς, ὅσο θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ δουλεύουν στὸ θέλημα τοῦ κόσμου.

Σ^ο αὐτές, καὶ σ^ο ἄλλες πορόμοιες πάρα κάτω σκέψεις του, μᾶς ἔκανε κοινωνοὺς ὁ Γέρο - Διογένης, καθὼς βγήκαμε ἀπὸ τὴν ἀγρυπνία καὶ περιμέναμε στὸ προαύλιο τῆς Μονῆς, νὰ σημανῇ σὲ λίγα λεπτὰ ἡ Τραπέζα. Σὰν μιὰ μεγάλη βιβλικὴ πατριαρχικὴ οἰκογένεια, μὲ τὸν Ἡγούμενο, ὡς γενάρχη στὸ κέντρον τῆς Τραπέζης, μὲ τοὺς μοναχοὺς ὡς μέλη τοποθετημένους ἱεραρχικὰ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ του καὶ μὲ τοὺς προσκυνητὰς καὶ ἐπισκέπτας σὲ θεοὶ τιμητικῆς φιλοξενίας, ἐφάγαμε ὅλοι, μετὰ σύντομη προσευχὴ, τὸ γεῦμα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἱεροπρεπειᾶς καὶ εὐλαβείας. Τέτοια ἀσφαλῶς, μᾶς εἶπε ἀργότερα, θὰ ἦσαν τὰ γεύματα ἀγάπης καὶ τὰ Κυριακὰ δεῖπνα τῶν ἀποστολικῶν χρόνων, γιὰ τὰ ὁποῖα μᾶς μιλεῖ ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τότε ὅπου: «Πάντες οἱ πιστεύοντες ἦσαν ὁμοῦ, καὶ εἶχον τὰ πάντα κοινά... καὶ καθ’ ἡμέραν ἐμμένοντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ... καὶ μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει· καὶ ἀπλότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεόν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν... τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστῶν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ ἦτο μία, καὶ οὐδὲ εἷς ἔλεγεν ὅτι εἶναι ἰδ-
κόν· καὶ οὐκ ἦν ἐν τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, ἀλλ’ εἶχον τὰ πάντα κοινά... οὐδὲ

ήτο τις μεταξύ αὐτῶν ἐνδεής... καὶ διεμοιράζετο εἰς ἕκαστον κατὰ τὴν χρεῖαν, τὴν ὁποῖαν εἶχε., (Πρξ. β', 44 - 48 καὶ δ', 32 - 36).

Αὐτὴν τὴν ἰδεώδη ζωὴ τῆς συμβιώσεως, ὅπου οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ πλούσιοι αὐτομάτως ἐξαφανίζονται, γιατί ὁ καθεὶς ἐπιδιώκει γὰ ἔχη, ὄχι περισσότερη, ἀλλὰ ὅσο τὸ δυνατὸν λιγώτερη ὑλικὴ ἄνεσι ἀπὸ τὸν ἄλλο, ὅπου οἱ ἀντιθέσεις συγκερνῶνται ὁμαλώτατα, γιατί ὁ καθεὶς εἶναι ἐτοιμὸς γὰ βάλῃ τὸ θέλημα τοῦ ἄλλου πάνω ἀπὸ τὸ δικό του, ὅπου ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον προσφέρεται μὲ τὸ πιὸ ἀκριβὸ καὶ πιὸ χειροπιαστὸ τίμημά της, ὄχι μὲ λόγῳ ἀγνώστου ψυχικῆς διαθέσεως, ὄχι μὲ χρῆμα ἀμφιβόλου προελεύσεως ὄχι μὲ ἐκδούλευσι συμβατικῆς ἐπιδειξέως καὶ φιλόφρουσύνης, ἀλλὰ μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ σωματικοῦ κότου, μὲ τὴν θυσία τῆς σωματικῆς ἀναπαύσεως καὶ ὑγείας, μὲ τὸν κίνδυνο αὐτῆς τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας· αὐτὴν τὴν ἰδεώδη ζωὴ τῆς συμβιώσεως, ὅπου ὁ καθεὶς εἶναι γὰ ὅλους; καὶ ὅλοι γὰ τὸν καθένα, λες καὶ ὅλοι ἔχουν μιὰ καρδιά καὶ μιὰ ψυχὴ, ὅπου τὸν πρῶτο λόγο ἔχει ἡ ἀφέλεια τῆς καρδιάς καὶ ὄχι ἡ σοκιμότης, ἡ Σολομώντειος ἀπέριττη σοφία, καὶ ὄχι ἡ πολυπραγμῶσύνη, ἡ ἀγαλλίασις τῆς ὁμοθυμαδὸν καρτερικῆς προσευχῆς καὶ ὄχι τῆς «ψυχαγωγίας»· αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἰδεώδη ζωὴ συμβιώσεως, πῶ γὰ γὰ τὴν καθιερώσουν τότε οἱ Ἀπόστολοι στὰ πλήθη τῶν πρῶτων πιστῶν, ἐχρειάσθη γὰ θαυματοργήσουν, γὰ ἀποδώσουν «μεγάλῃ δυνάμει τὸ μαρτύριον τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ» καὶ πού, μὲ τῆς πρῶτες μετὰ τὴν κοίμησι τῶν Ἀποστόλων δυσκολίες, διελύθη εἰς τὰ ἕξ ὧν συνετέθη, αὐτὴν τὴν πολυθρόλητη ζωὴ τῆς ἰσότητος, τῆς ἀδελφότητος, τῆς ἐλευθερίας καὶ δικαιοσύνης, γὰ τὴν κατέκτησι τῆς ὁποῖας χύθησαν καὶ χύνονται ποταμοὶ αἱμάτων — πλὴν εἰς μάτην, γιατί τὴν ἐπιδιώκουν ἐντέλως ἀπὸ τὴν ἀνάποδη — αὐτὴν λοιπὸν τὴν ζωὴ, τὴν κατέχουν, τὴν ζοῦν, τὴν χαίρονται ἐπὶ χίλια τῶρα χρόνια οἱ κοινοβιαῖται Ἀγιορεῖται μοναχοί!... Πολλὰ συστήματα ἐπινοήθησαν σὲ ὅλο τὸ μάκρος τῆς Ἰστορίας, καταστρώθησαν μὲ ἐπιμέλεια καὶ ἐφαρμόσθησαν σὲ λαοὺς πολλοὺς, πότε μὲ τὴν πειθῶ τῶν νόμων, πότε μὲ τὴν δύναμι τῶν ὄπλων, πότε μὲ τὴν κοινὴ θέλησι καὶ βοή. Μὰ κανένα τους, ὄχι μόνο δὲν ἀνθεξε ποτέ, ὅσο τὸ ἀγιορειτικὸ, ἀλλὰ οὔτε μπόρεσε γὰ ἀποφύγη χοντροκοπιές καὶ ἀτέλειες. Τὸ ἕνα βρισκότανε γὰ ἔχη πειθαρχημένη τὴν ἐλευθερία, μὰ χαλαρωμένη τὴν ἰσότητα· τὸ ἄλλο ἀνεπτυγμένη μὲν τὴν δικαιοσύνη, ἀπειθαρχητὴ ὅμως τὴν ἐλευθερία, κάποιο ἄλλο ἀκριβοζυγισμένη τὴν ἰσότητα, μὰ πολὺ κομματικὴ τὴν ἀδελφότητα. Ἐδῶ ὅμως, σὲ τοῦτο τὸ θαυμαστὸ σύστημα ὁμαδικῆς ζωῆς, ὅλα ἐκτυλίσσονται ἀβίαστα, φυσικὰ καὶ ἰσορροπημένα, ὥσαν γὰ μὴ τὰ κατευθύνουν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἄλλοι ὑπέρτεροι οἰκονόμοι. Ἡ διοίκησις, τὸ δίκαιον, οἱ διαιτητικοὶ καὶ «κοινωνικοὶ» θεσμοί, ἡ παιδεία, ἡ ἀγωνιστικὴ τακτικὴ, διάπνέονται ἀπὸ ἕνα ἀρχαῖο σπαστικὸ πνεῦμα — ὄχι σύστημα — πού ἀναβαπτισμένο μέσα στὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ, βρῆκε ἐπὶ τέλους τὸν δρόμο τῆς ἐπιτυχίας. Τὸ κοινωνικὸ συνταίριασμα τοῦ θεωρητικοῦ καὶ τοῦ πρακτικοῦ βίου ἔχει

κάτι ἀπὸ τὸ σύστημα — ὄχι τὸ πνεῦμα — τοῦ ἀρχαίου Ἀθηναϊκοῦ πολιτεύματος, πὸν τοποθετημένο κι' αὐτὸ μέσα στὸ χριστιανικὸ του πλαίσιο, παίρνει ἐδῶ καινούργια δύναμι καὶ ἀξία. Οἱ δὲ σχέσεις τῶν διαφορῶν Μονῶν μεταξύ των, ρυθμίζονται ἀπὸ κοινοῦ στὴν ἔδρα τῆς Κοινότητος, σὲ ἓνα τύπο ἐξιδανικευμένης ἀμφυκτυονίας. Ὅ,τι δηλαδὴ ὑψηλὸ καὶ ἰδανικὸ, ἀληθινὸ καὶ εὐγενικὸ, ὠραματίσθηκε ἡ ψυχὴ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου, καὶ πού, μὴ ἠμπορῶντας νὰ τὸ ἐμφυσήσῃ μέσα στὴν ἀτίθασση σάρκα του, τὸ ἀποτύπωσε μὲ παλλόμενο αἰσθημα καὶ μὲ ἀπαράμιλλη τέχνη, πάνω σὲ μάρμαρα, μέταλλα καὶ ἐπιφάνειες, κατάφερε τούτη ἐδῶ ἡ Πολιτεία νὰ τὸ κἀνῃ ἐσωτερικὸ βίωμά της, ἀφοῦ πρῶτα τὸ ἐπότισε βαθειά, μὲ τὴν βαθειὰ χριστιανικὴ πίστι της. Καὶ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ κατόρθωμα εἶναι, σὲ μιὰ τελευταία ἀνάλυσι, τὸ μυστικὸ τῆς ἀντοχῆς καὶ μακροβιότητός της. Κι' ἂν ἠμπορῇ νὰ ὑπάρχη κι' ἄλλο μυστικὸ ἐπιτυχίας, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν βαθειά, τὴν ἀνεπιφύλακτη χριστιανικὴ πίστι, τοῦτο εἶναι ὅτι, τὸν μακρὸ αὐτὸν χιλιετῆ βίον της στὸ Ἅγιον Ὅρος, ἀφῆκε πλούσια νὰ φωτισθῇ ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ καὶ καλογηρικὴ πεῖρα τῆς πρώτης βυζαντινῆς χιλιετίας. Ἐτσι δημιουργήθηκε μιὰ ἄγραφη παράδοσις κοινοβιακῆς ζωῆς, ἰσόβια, ζωντανὰ μοντέλλα τῆς ὁποίας, εἶναι ὁ ἡγούμενος καὶ ἡ Γεροντία σὲ κάθε Μονή. Αὐτοὶ ἀποτελοῦν τοὺς τύπους καὶ ὑπογραμμοὺς τῆς εὐνομίας· πρῶτοι αὐτοὶ δίνουν τὸ παράδειγμα σὲ ὅλα, στὴν καρτερικότητα, στὴν ἰσότητα, στὴν ὑπακοή, στὴν ὑπομονή, στὴν ἐργασία, στὴν προσευχὴ, στὴν ἀγρυπνία, στὴν πτωχεία, μὲ μιὰ λέξι στὴν ἀρετῇ. Πρὶν ἀναλάβουν τὸ ἀξίωμα, ἔχουν δοκιμαστῆ πολὺ, πρὶν κυβερνήσουν τοὺς ἄλλους, ἔχουν δώσει πολλὰ καὶ ἀπτὲς ἀποδείξεις ὅτι ἔμαθαν πρῶτα νὰ κυβερνοῦν τὸν ἑαυτὸ τους.

Ὁ ἀνθρώπινος μόχθος δὲν ἠμπορεῖ νὰ πάρῃ μορφὴ πιὸ ἱερὴ ἀπὸ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ καλογήρου. Γιατὶ εἶναι ἓνας ἰδρῶς, ἀπὸ τὸν ὁποῖο λείπει ἐντελῶς τὸ ἀτομικὸ συμφέρον. Πολλοὶ καὶ συγκινητικοὶ ἀγῶνες διεξάγονται βέβαια καὶ στὸν κόσμον ἀπὸ ἰδεολόγους ἀνθρώπους, μὰ εἶναι σπάνιο φαινόμενο νὰ συναντήσετε ἐκεῖ, αὐτὸ πού ἐδῶ εἶναι κανόνας, δηλαδὴ ἀνθρώπους πού μοχθοῦν καὶ κοπιᾶζουν καὶ ἀναλίσκονται οἰκειοθελῶς γιὰ τὸ σύνολο, καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς τους, μὲ μοναδικὸ τίμημα τοῦ κόπου των ἓνα ἀπέριττο ουσσίτιο νηστευτῶν. Καὶ αὐτό, ὄχι ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχουν δυνατότητες νὰ τραφοῦν καὶ νὰ ζήσουν πλουσιώτερα ἢ ἀκοπώτερα οἱ ἅγιοι, ἀλλὰ γιατί ἡ λιτότης καὶ ὁ μόχθος ἀποτελοῦν γι' αὐτοὺς τὴν καλύτερη τροφὴ τῆς ψυχῆς των. Ἡ ζωσα παράδοσις ἀπὸ τὴν μιὰ, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μιὰ μυστικὴ ἐσωτερικὴ πληροφορία, τοὺς τοὺς ἔχουν διδάξει ὅτι ὁ τελειότερος τρόπος τοῦ ζῆν, εἶναι τὸ «ζῆν ἐπικινδύνως»· ὄχι ὑπὸ τὴν ἄλλοπράσαλλη ἔννοια πού τοῦ ἔδωσε ἡ ὑπερφίαλη νεώτερη σκέψις, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἔννοια ἐκείνων τῶν δυσνόητων γιὰ τοὺς πολλοὺς λόγων τοῦ Ἰησοῦ: «Ὅστις θέλει νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, θέλει ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὅστις ἀπολέσει τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ἔνεκεν ἐμοῦ, οὗτος θέλει σώσει αὐτήν.» (Λκ. θ'. 24), καὶ πού ἐφαρ-

μύζοντάς τα εἰς τὸν ἑαυτό του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. ἔγραφε χαρακτη-
ριστικὰ πρὸς τοὺς Κορινθίους: «Μὴ δὲν ἔχομεν ἐξουσίαν νὰ φάγωμεν
καὶ νὰ πῖωμεν;... Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ ὁ Βαρνάβας δὲν ἔχομεν ἐξουσίαν
νὰ μὴ ἐργαζώμεθα;— Διὰ τοῦτο δὲν ἀποκάμνομεν· ἀλλ' ἐάν καὶ ὁ ἐξωτε-
ρικός ἡμῶν ἄνθρωπος φθειρῆται, ὁ ἐσωτερικός ὁμως ἀνανεοῦται καθ'
ἐκάστην ἡμέραν... ἐπειδὴ ἡμεῖς δὲν ἐνατενίζομεν εἰς τὰ βλεπόμενα, ἀλλ'
εἰς τὰ μὴ βλεπόμενα· διότι τὰ βλεπόμενα εἶνε πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπό-
μενα αἰώνια.» (Α' Κορ. θ', 4-6 καὶ Β' Κορ. δ', 16-18). Ζῆν ἐπικινδύνως
λοιπὸν γιὰ τὴν ἀγάπῃ τοῦ Θεοῦ!

Αὐτὴ ἡ λιτότης ζωῆς, καὶ ἡ προθυμία στοὺς ἀνιδιοτελεῖς κόπους,
γίνονται ἀκένωτες πηγὲς αὐταρκειᾶς, δυνάμεως, καὶ οὐρανοῦ εὐλογίας.
Μὴ ζῶντας ὁ μοναχὸς γιὰ τὸν ἑαυτόν του — οὔτε γιὰ τοὺς κατὰ συν-
θήκην ἰδικούς του — ἀλλὰ γιὰ τὸν τυχόντα ἐκ τῶν πλησίων του, γίνεται
πραγματικὸς ἀδελφὸς τοῦ ἀπροσωπολήπτου Χριστοῦ καὶ λαμβάνει καθη-
μερινὰ ἀπτή πείρα τῆς θείας βοήθειας καὶ ἐπαγγελίας Του ἐκείνης:
«Ζητεῖται πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ πάντα τούτα προστεθή-
σεται ὑμῖν.» Τούτῃ τὴν πρόσκαιρῃ ζωῇ, τὴν βλέπει πᾶ σὰν παλαιστρα
τῆς ψυχῆς καὶ ὄχι τοῦ σαρκίου· τὴν θεωρεῖ σὰν ἓνα καθημερινὸ καὶ
ἀδιάκοπο ἐκούσιο μαρτύριο, ἀπαραίτητο ὁμως γιὰ νὰ ὑποσταθμίση τὴν
ἀδυσώπητῃ δύναμι ἐκείνου τοῦ «ἐτέρου νόμου» πού ἀντιστρατεύεται ἐκ
τῶν ἔσω καὶ νοθεύει καὶ τελικὰ παραλύει κάθε ἀγαθὴ πρὸς ἀρετὴ προ-
αίρεσι τοῦ ἀνθρώπου. Ἐχοντας ζήσει πρὶν γίνῃ μοναχὸς μιά, λίγο-πολύ,
ἔντονη κοσμικὴ ζωὴ — ὑπάρχουν ἄνθρωποι προικισμένοι ἐκ φύσεως μὲ
μιά πρῶϊμη ἐσωτερικὴ ὀριμότητα, πού τοὺς κάνει νὰ ζοῦν μιά πιὸ
«πυκνὴ» καὶ ἄρα πιὸ ἔντονη ζωὴ ἀπὸ τοὺς ἄλλους — ἔχει ἀποκτήσει
ἓνα ποσὸν πείρας δυσανάλογα μεγάλο πρὸς τὴν ἡλικία του. Ἡ πείρα
αὐτὴ, κοσκινισμένη καὶ ραφιναρισμένη ἀπὸ τὴν περισυλλογὴ τῆς ἡσυχίας,
τῆς μελέτης καὶ τῆς προσευχῆς κατὰ τα πρῶτα καλογηρικὰ χρόνια του,
γίνεται μιά πολύτιμη πυξίδα γιὰ τὸν προσανατολισμὸ του πάνω στὰ
πράγματα τῆς ζωῆς, τὰ ὁποῖα ἡμπορεῖ καὶ βλέπει χωρὶς πάθος καὶ
ταραχὴ τῆς καρδιάς, γιατί δὲν τὸν συνδέει πᾶ μαζί τους κανένα ἀτο-
μικὸ συμφέρον του. Ἐκείνο γιὰ τὸ ὁποῖο ἐνδιαφέρεται νυχθημερόν,
εἶναι αὐτὴ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ: ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὸν οὐρανό, ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ στὴν γῆ. Ὅμως, ἐνῶ ἡμπορεῖ ἀξιόλογα νὰ ἐννοήση
τὴν πρῶτῃ χωρὶς τὴν δευτέρη, ἀδυνατεῖ νὰ ἐννοήση τούτῃ χωρὶς τὴν πρῶ-
τῃ. Δὲν πιστεύει δηλαδὴ ὅτι εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ ἐγκαθιδρυθῇ ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἂν δὲν τὴν προγευθοῦν προηγουμέ-
ως κατὰ κάποιον τρόπο στὸν οὐρανό. Κανεὶς ἄνθρωπος, καὶ πρὸ πάντων
ὁ σημερινὸς ρεαλιστής, δὲν ἀποδέχεται κάτι ἂν δὲν τὸ δοκιμάση προηγου-
μένως. Καὶ ἐπειδὴ στὸν κόσμον εἶναι ἀδύνατο νὰ γευθῇ κανεὶς τὴν βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ — γιατί πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι οὔτε γιὰ μιά - μόνῃ
ἡμέρᾳ δὲν ἐφαρμόσθηκε ποτὲ μέχρι σήμερον στὶς κοινωνίες μας ὁ χρι-
στιανισμὸς τοῦ Χριστοῦ — ξέρεῖ ὁ καλόγερος νὰ ἀναζητῇ αὐτὴν τὴν

πρόγευσί της πρώτα στον οὐρανό, ὅπου καὶ ἀνυψώνεται πνευματικὰ γιὰ νὰ κρούσῃ ἐπίμονα πάνω στὶς χρυσόφατες πύλες τοῦ Θεοῦ· καὶ ποτὲ δὲν ἐπιστρέφει κενὸς ἀπὸ τὰ ὑπερφυσικά αὐτὸ ταξιδιά του μέσα στὰ ἀδιάστατα πλάτη τῶν οὐρανῶν... Ὁ, τι πνευματικὸ σπέρνει μὲ δάκρυα ἐκεῖ-πέρα, τὸ θερίζει ἐδῶ στὴ γῆ ὡς τόκο καὶ ἐπιτόκιο τῶν ὑλικῶν κεφαλαίων του. Κι' ἔτσι ἡμπορεῖ καὶ βλέπει τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ νὰ κατεβαίνει θετικὰ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ στὴν γῆ. Μὲ τίς πράξεις του αὐτὲς τῆς «πίστεως» — μιὰ πράξι πίστεως στὴν γῆ, καὶ μιὰ πράξι πίστεως στὸν οὐρανὸ — γίνεται ὁ καλύτερος οἰκονομολόγος τοῦ κόσμου. Γιατί οἱ κόποι του εὐλογοῦνται καὶ ὑπερπερισσεύουν, ὥστε νὰ καλύπτουν ὄχι μόνο τὴς δικῆς του λιτὲς ἀνάγκες, ἀλλὰ καὶ τὰ κενὰ τῶν ἀσθενεστέρων καὶ γηρασῶν ἀδελφῶν, πού καὶ αὐτοί, ἀν' ἀργούν ἐξ ἀνάγκης σωματικά, προσφέρουν ὅμως στὸ γενικὸ σύστημα αὐτῆς τῆς οἰκονομίας, τὸ πνευματικὸ ἔργο τῆς καθαρᾶς καὶ ἀδιαλείπτου ὑπὲρ τοῦ συνόλου προσευχῆς τῶν. Θὰ σὰς ἔκαμε ἀσφαλῶς ἐντύπωση ἡ ἄκρα σιωπὴ τοῦ βασιλεύει πάντοτε μέσα στὰ γηροκομεία τῶν Μονῶν. Εἶναι γιὰ προσεύχονται ἀδιάλειπτα ἐκεῖ μέσα μὲ τὴν ἐσωτερικὴ προσευχὴ. Πολλοὶ — κρίνοντες ἀπὸ τὸ περίσσευμά τῆς καρδιάς τῶν — τὴν σιωπὴ αὐτῆ, καθὼς καὶ τὴν ἡσυχία καὶ «ἔρημία», πού ἐπικρατοῦν κατὰ κανόνα μέσα στὰ Μοναστήρια, τὴν ἀποδίδουν στὴν ραστώνη τῆς σωματικῆς ἀναπαύσεως ἢ στὴν «κατάρρευσι» τοῦ μοναχισμοῦ. Ἄς μὴ σὰς κάνει ὁμῶς ἐντύπωση τοῦτο. Μαθημένοι οἱ ἄνθρωποι στὸν ἀκόλαστο θόρυβο τῶν πόλεων, μὲ τὰ τράμ, τὰ αὐτοκίνητα, τὰ τηλέφωνα, τοὺς ὀμιλοῦντας κινηματογράφους καὶ τὰ ραδιόφωνα, ζῶντας μέσα σὲ ἀκατάσχετα κύματα θορύβου καὶ ἀγόνου φλυαρίας, ξιπάζονται ὅταν μπαίνουν φουριόζοι μέσα στὸ γαλήνιο περιβάλλον μιᾶς Μονῆς, καὶ λησιμονοῦν ὅτι μπαίνουν σὲ ἡσυχαστήρια, ὅπου ἡ σιωπὴ καὶ ἡ ἀτομικὴ περισυλλογὴ ἀποτελοῦν βασικά ἄρθρα τοῦ μοναστικοῦ ιδεώδους, καὶ ὄχι σὲ κοσμικά, καταστήματα, ὅπου ὁ κάθε ὑπάλληλος, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἔχει πελατεία, στέκει ἄργος πίσω ἀπὸ τὸν πάγκο του.

— Μὲ τὸ τελευταῖο αὐτὸ πού εἶπες. Γέροντά μου, παρετήρησε κάποιος ἀπὸ τὴν συντροφιά, μοῦ θυμῶσε τὴ σκληρότ, τὴν γεμάτη ἀπὸ κόπους, πικρίες, ἀναταραχὴ καὶ φτώχεια ζωὴ, πού ζοῦν οἱ περισσότεροὶ ἄνθρωποι στὸν κόσμο. Μήπως δὲν εἶναι καὶ αὐτὴ ἓνα μαρτύριο;

— Ποτέ! ἀλήνησε ἐμφαντικὰ ὁ Διογένης. Ἐπ' ὅσον ἡ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου δουλεύει στὸ ἀτομικὸ θέλημά του, ὄχι μόνο δὲν ἡμπορεῖ νὰ λογισθῇ ὡς μαρτύριο, ἀλλὰ οὔτε ἠθικὴ ἀξία ἡμπορεῖ νὰ διεκδικήσῃ. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς ἐγκεῖται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ μόχθου τῆς μοναστικῆς καὶ τοῦ μόχθου τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἐνῶ δηλαδὴ ὁ κοσμὸς, ἓνα σεβαστὸ μέρος τοῦ κόπου καὶ τοῦ ἰδρωτός του, ἴσως μάλιστα τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ του, χωρὶς καὶ ὁ ἴδιος νὰ τὸ καταλαβαίνει, τὸ ἐπενδύει σὲ μάταια καὶ ἀνωφέλευτα πράγματα, πού ἱκανοποιοῦν μόνο τὸν ἐγωϊσμό του, ἀπ' ἐναντίας ὁ μοναχὸς ξέρεῖ νὰ ἀξιοποιῇ ἠθικά καὶ τὴν τελευταία σταγόνα τοῦ ἰδρωτός του, δανεῖζοντας πάντοτε τὸν Θεὸ μὲ τὸ ἀντίτιμὸ της. Σκεφθῆτε τοὺς ποταμοὺς ἰδρωτός, αἵματος καὶ ἀνθρωπίνης γενικὰ ἐνεργείας πού ξοδεύονται στὸν κόσμῳ γιὰ τὸ μάταιο καὶ περιττό, στὴν ἐπίδειξι καὶ στὴν ἀδυσπραγία, στὴν ματαιοδοξία καὶ στὴν ἀσωτεία — ἄς μὴ θίξωμε τίς δαπάνες τῶν πολεμικῶν ἐξοπλισμῶν, μιὰ καὶ ὁ περιορισμὸς τους δὲν ἐξαρτᾶται ἄμεσα ἀπὸ τὴν ἀτομικὴ θέλησι τοῦ καθενὸς μας — καὶ λογαριάστε μου τί θὰ ἡμποροῦσε νὰ γίνῃ μὲ μιὰ ἠθικὴ ἀξιοποίησί τους. Μόνο ἡ φτωχὴ Ἑλλάδα, μιὰ ἀπὸ τίς φτωχότερες χώρες τοῦ κόσμου, θὰ ἡμποροῦσε νὰ διαθρῆφῃ κατὰ μέσον ὄρο μισὸ ἑτατομύριο ψυχῆς, ἂν ὁ κάθε Ἕλλην ἀποφάσιζε νὰ καταργήσῃ, ὄχι

ὀλόκληρο, μὰ τὸν μισὸ μόνον φόρο τῆς «δεκάτης», ποὺ θυσιάζει στὸ μάταιο καὶ περιττό, χωρὶς νὰ τοῦ ἐπιφέρει τοῦτο καμμία ἰδιαίτερη ἐπανάστασι στὴν ζωὴ του, ἐκτὸς τῆς... βελτιώσεως τῆς υἰείας του. Λογὰριᾶστε μου τώρα τί θὰ γινόταν, ἂν σὲ μιὰ τέτοια ὁμαδικὴ ἀπόφασι, ἔμπαιναν ἐπὶ κεφαλῆς οἱ διάφοροι μικροὶ καὶ μεγάλοι Κροῖσοι τοῦ κόσμου. Ἐνας μόνον τέτοιος τῆς ἀρχαιότητος, ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικὸς, χωρὶς νὰ διαπνέεται ἀπὸ χριστιανικὴ ἀγάπη, ἄλλαξε τὴν ὄψι πολλῶν πόλεων τοῦ κόσμου, θέτοντας τὰ πλούτη του στὴν ἐξυπῆρέτησί τους.

Μὰ ἡ διαφορὰ στὴν ἀντίληψι τοῦ ἀνθρωπίνου μόχθου, μεταξὺ μοναχοῦ καὶ κοσμικοῦ, δὲν περιορίζεται στὸ πρακτικὸ μόνον πεδίο. Προχωρεῖ πολὺ βαθύτερα στὸ φιλοσοφικὸ καὶ ἠθικὸ πεδίο, ὅπου καὶ ἡ δ' ἀπτασις τῶν ἀντιλήψεων γίνεται σχεδὸν ἀγεφύρωτη. Ἄς διερευνήσωμε λοιπὸν καὶ τὸ πεδίο αὐτὸ καὶ ἄς ἐλπίσωμε ὅτι καὶ ἀπὸ ἐδῶ κάτι ὠφέλιμο θὰ ἀρυσθοῦμε: Ὁ μοναχὸς, ὅπως καὶ ὁ κοσμικὸς, δὲν θεωρεῖ φυσικὰ τὴν σωματικὴ κακοπάθεια ὡς ἡδονή, γιατίι' αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος φθείρεται καὶ πονεῖ σωματικὰ ἀπὸ τὸν ὑπέροτρο κόπο. Ὅμως ὁ μοναχὸς θεωρεῖ τὸν κόπο τοῦ σώματος καὶ γενικὰ τὴν κακοπάθεια, ὡς θεμελιώδες στοιχεῖο μιᾶς ἀνωτέρας, μιᾶς ὀλοκληρωμένης χριστιανικῆς ψυχροσωματικῆς ζωῆς. Πρῶτον μὲν γιατί ὁ κόπος τοῦ παρέχει τὸ μόνον ἀξιόλογο μέσο, γιὰ νὰ ἐκδηλώσῃ ἐμπράκτως τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν τυχόντα ἐκ τῶν πλησίον του. Δεύτερον γιατί ὁ κόπος δίνει ῥεγὰ στὸ πνεῦμα του καὶ τὸν ὑψώνει σὲ θεωρία· τόσο ἡ ἀσκητικὴ πείρα τῶν αἰώνων, ὅσο καὶ ἡ καθημερινὴ ἀτομικὴ ἐμπειρία του, τὸν ἔχουν διδάξει ὅτι ἡ ἀνάπαυσις καὶ ἡ ἀργία προκαλοῦν ἀτονία τῆς ψυχῆς, ποὺ εἶναι ὁ προἄγγελος τῆς ἀπωλείας, ὅτι ἡ ἐλπίς τῆς ἀναπαύσεως, ἀποτελεῖ τὸν ἀσφαλέστερο δρομὸν γιὰ νὰ χάσῃ ἡ ψυχὴ τὴν δυνάμει της στὸ νὰ νικᾷ τὰ πάθη τῆς «ποιὸς δὲν γνωρίζει, εἶπε ἓνας ἅγιος ἀρχαῖος ἀσκητῆς, ὅτι καὶ τὰ πετεινὰ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τῆς ἀναπαύσεως πλησιάζουν εἰς τὴν παγίδα καὶ συλλαμβάνονται;» ἀντιστρόφος δέ, διαπιστώνει καθημερινά, ὕστερα ἀπὸ κάθε κακοπάθεια — ὕστερα ἀπὸ μιὰ κοπιώδη ἀγρυπνία, ἀπὸ μιὰ μακρὰ νηστεία, ἀπὸ μιὰ κατάνυξι δακρῶν — ὅτι τὸ πνευματικὸ «δυναμικὸ» του, εἶναι πολὺ ἐξυψωμένο, ὅτι δὲν αἰσθάνεται πιά νὰ τὸν βαραίνει ὅσο πρὶν ὁ σωματικὸς παράγων ἢ σωματικὴ κόπωσις γρήγορα ὑποχωρεῖ, καὶ τὴν διαδέχεται μιὰ ψυχροσωματικὴ εὐεξία, πολὺ διάφορησὲ βαθμὸ καὶ ποιότητα ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχὴ εὐεξία πρὸ αἰσθάνεται ὁ κοσμικὸς, μετὰ τὸ πέρας καὶ τῆς πιὸ ἠθικῆς ἔστω ἐργασίας· αὐτὴ ἡ ὑπὲρ τοῦ μοναχοῦ διαφορὰ εἶναι καρπὸς θείας ἀμοιβῆς του, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπειδὴ δὲν ἀπαξιώνῃ νὰ ταπεινωθῇ δουλεύοντας μὲ τὸ σῶμα, τρῶπὸν τινὰ χειρωνακικὰ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι τὸν «χειρωνακικὸ» αὐτὸν μόχθον τοῦ τὸν ἀναφέρει στὸ Θεὸ καὶ μόνον. Τέλος μὲ τὴν κακοπάθειαν τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς, δηλαδὴ μὲ τὴς νηστεῖας, ἀγρυπνίας, γονυκλισίας, ὀρθοστασίας κ.λπ., ὅταν γίνονται μὲ ἐπίγνωσι καὶ διάκρισι, βρίσκει τρῶπο ὁ μοναχὸς νὰ ἐναλλάξῃ τὸν πρῶτον ἐκεῖνον ἰδρωτὰ τῆς προπατορικῆς καταδίκης — «ἐν ἰδρωτὶ τοῦ προσώπου σου φαγῆς τὸν ἄρτον σου, ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι σε εἰς γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθης» ἀκάνθας καὶ τριβόλου. ἀνατελεῖ σοι — σὲ ἰδρωτὰ ἀρετῆς, εὐπρόσδεκτο ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ ἄρα ἐξιλαστήριον τῶν ἁμαρτιῶν του. (Ἀβ. Ἰσαάκ, λόγος ὁδ' περὶ σαββατισμοῦ). Γιὰ τὸν καλόγερον λοιπὸν ὁ μόχθος παίρνει ἠθικὸ κυρίως περιεχόμενο, ἢ δὲ κατ'ἀρχαίαν τὴν στὴν ζωὴ του ἰσοδυναμεῖ μὲ ψυχικὸ θάνατον· ἀδυνατεῖ τέλος νὰ ἐννοήσῃ μόχθον κολοβωμένο, ποὺ θὰ τοῦ λείπῃ δηλαδὴ μιὰ ἀπὸ τὴς ἀνωτέρω τρεῖς ὑποστάσεις του. Πῶς ἔχουν τώρα τὰ πράγματα ἐπὶ τοῦ προκειμένου μὲ τὸν κοσμικόν; Αὐτὸς ἐντελῶς ἀντίθετα, θεωρεῖ κάθε κόπο, καὶ πρὸ πάντων τὸν σωματικόν, ὡς ἓνα ἀναγκαῖον κακόν, ποὺ πρᾶσπαθεῖ μὲ κάθε τρῶπον νὰ ἀποπέσει ἀπὸ τὴν ἐπιβίωσιν, ἂν εἶναι δυνατὸν γιὰ τὸ ἐκίμηδενίση, νὰ τὸ ἐξοβελίσῃ

ἀπὸ τὴν ζωὴν του, τὴν ὁποία καὶ συντάσσει σύμφωνα μὲ τὸν φυσικὸ νόμο τῆς μεγίστης ἀποδόσεως διὰ τῆς ἐλαχίστης προσπάθειας. Ἡ ἐπιστήμη τοῦ ὑπόσχεται καὶ τὸν πείθει νὰ τὸ πιστεῦν, ὅτι ἡ κατάργησις τοῦ σωματικοῦ μόχθου εἶναι δυνατὴ καὶ ὠφέλιμη. Δυνατὴ: ἐκ πρώτης μὲν ὄψεως, βλέποντας κανεὶς τὶς μηχανές νὰ δουλεύουν ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου, πείθεται γιὰ τὸ δυνατὸ τῆς καταργήσεώς του. Ὅταν ὁμως ἀναλογισθοῦμε ὅτι ἡ κατασκευὴ, ἡ μεταφορὰ, ἡ ἀγορὰ, ἡ λειτουργία, ἡ συντήρησις τῆς μηχανῆς, καθὼς καὶ ἡ ἐξαγωγή τῶν πρώτων ὑλῶν γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς ἀντιπροσωπεύουν καὶ αὐτὰ ἓνα θετικὸ καὶ σεβαστὸ ποσὸ ἀνθρωπίνου ἔργου, στὸ ὁποῖο πρέπει νὰ προσθέσωμε καὶ τὸ σημαντικὸ ἀποθετικὸ ἔργο τῶν χειρῶν ποὺ καταργεῖ μὲ τὴ λειτουργία τῆς ἡ μηχανῆς, καταδικάζοντάς τα νὰ ἀργοῦν ἢ νὰ ὑποαπασχολοῦνται, τότε θὰ ἰδοῦμε ὅτι οὐσιαστικά δὲν πρόκειται περὶ καταργήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου μόχθου, ἀλλὰ ἀπ' ἐνὸς μὲν περὶ μεταθέσεώς του ἀπὸ τῆς μῖας εἰς τὴν ἄλλη κατηγορίαν ἀνθρώπων, ἀπ' ἑτέρου δὲ καὶ ἰδίως, περὶ ἀπλῆς ἀλλαγῆς τῆς μορφῆς του, δηλ. ἀπὸ φυσικὴ σωματικὴ καταπόνησι, σὲ ἓνα εἶδος ψυχοσωματικῆς καταπονήσεως καὶ παρὰ φύσιν φθορᾶς. Αὐτὴ ἡ ἴδια μηχανὴ γεννᾷ στὸν ἄνθρωπο τόσα καὶ τέτοια προβλήματα δημοσιονομικῆς, κοινωνιολογικῆς, ὑγιεινῆς καὶ λοιπῶν φύσεων, ὥστε νὰ μεταβάλλεται σὲ πηγὴ ἀπειρῶν μεριμνῶν καὶ σκοτούρας καὶ κόπων, ἡ δὲ ἐπαγγελομένη ἀνακούφισις τοῦ ἀνθρώπου καταντᾷ τελικὰ δῶρο ἄδωρο. Ὁφέλιμη; ἀφοῦ δὲν εἶναι δυνατὴ, δὲν ἡμπορεῖ φυσικὰ νὰ εἶναι καὶ ὠφέλιμη. Ἀλλὰ καὶ στὴν περίπτωσι ποὺ θὰ ἦταν δυνατὴ, θὰ ἦταν ἄραγε καὶ ὠφέλιμη; Ἠροφανῶς οὐτε τότε! γιὰτὶ εἶδαμε ἤδη ὅτι ἡ ἐκμηχανοποίησις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου συνεπάγεται τὴν ὑποδούλωσι τοῦ στήν μηχανῆς. Χίμαιρα λοιπὸν καὶ ἡ ἐπαγγελία τῆς ἐπιστήμης γιὰ τὴν ἐκμηδένισι ἢ μείωσι τοῦ ἀνθρωπίνου μόχθου. Καὶ δὲν ἡμποροῦσε νὰ εἶναι ἄλλοιῶς, ἐπ' ὅσον ζητᾷ νὰ ἐφαρμόσῃ τυγλᾷ στὸν ἄνθρωπο, τοὺς νόμους καὶ τὶς ἀρχές τῆς φύσεως, λησμονῶντας ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι μιὰ ἀδιάσπαστη ψυχοσωματικὴ ἐνότης, καὶ συνεπῶς ὅτι δὲν ἡμπορεῖ νὰ κυλᾷ ἡ ζωὴ του, ὅπως κυλᾷ τὸ νερὸ τῶν βουνῶν πρὸς τὴν θάλασσα, ἀκολουθῶντας τὸν δρόμο τοῦ ἐλαχίστου μηχανικοῦ ἔργου.

Ἄς τὸ νοιώσωμε λοιπὸν μιὰ γὰ πάντα ὅτι ματαιοπονοῦμε ἀναθέτοντας τὴν σωτηρία μας στὰ στοιχεῖα καὶ στὴν ἀνάπανσι τοῦ κόσμου. Ἡ ἐλπίς μῖς τέτοιας σωτηρίας ἐγκατελήφθη καὶ γιὰ πάντα στὸν βυθὸ τοῦ πηθοῦ τῆς Πανδώρας. Καὶ ἂν ἦταν μὲν ἡ τέτοια ματαιοπονία ἡ μοναδικὴ ζημίᾳ μας, τὸ κακὸ δὲν θὰ ἦταν ἴσως πολὺ μεγάλο, γιὰτὶ θὰ ἡμποροῦσε κανεὶς νὰ θεωρήσῃ μιὰ τέτοια ἐπιδιώξι τῆς ἐπιστήμης, σὰν μιὰ διασκεδαστικὴ ἀπασχόλησι τῶν ἀνθρώπων, ὅμοια μὲ ἐκείνη τῶν μικρῶν παιδιῶν σας, ποὺ μοντάρουν καὶ ξεμοντάρουν ἀκούραστα τὰ πρωτοχρονιάτικα «Μεκανο» τους, φτειάνοντας ἓνα πληθὸς ἀπὸ τεχνικὰ ἀμήχανες μηχανές. Ἀλλὰ κάτω ἀπὸ τὴν φαινομενικὰ ἀθῶα αὐτὴ δραστηριότητα τῶν μεγάλων παιδιῶν τῆς Ἐπιστήμης, εἶναι βέβαιο ὅτι ἐκκολάπτεται μιὰ ἀνυπολογίστου ἐκτάσεως θετικὴ ζημίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, μιὰ ζημίᾳ ποὺ θυμίζει κάτι ἀπὸ τὸ μεγάλο δράμα τῆς ἐκπτώσεως τῶν πρωτοπλάστων. Ὅπως τότε, ἔτσι καὶ τώρα, ἓνα πνεῦμα ὑπερφανείας φαίνεται νὰ φουσκῶνῃ τὰ μυαλὰ τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους προσπαθεῖ καὶ πάλι ὁ Ἀρχέτακος νὰ παρασύρῃ σὲ μιὰ νέα ἀνταρσία κατὰ τοῦ Θεοῦ, ψιθυρίζοντάς τους ὅτι ἔφθασε ἡ ὥρα, ὅπου μὲ τὴν γνῶσι τῆς ἐπιστήμης τους, μὲ τὸν καρπὸ αὐτὸν «τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν» θὰ ἐπιτύχουν σίγουρα τούτη τὴ φορὰ τὴν θέωσί τους. Ἀλλὰ τούτη τὴν φορὰ δὲν θὰ ὑπάρξῃ πιά τόπος ἐξορίας γιὰ τὸν ἀδιόρθωτο οἰηματία. Τὰ ἴδια σύννεφα τῆς ἐπιστήμης του θὰ ἀναλάβουν νὰ τὸν διδάξουν τὴν πλάνη του.

(Συνεχίζεται)

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ Ι. ΜΟΝΗΣ ΑΓ. ΠΑΥΛΟΥ

Μινυρίζουν τ' ἀηδόνια καὶ ὁ ἀνθὸς τῆς λεμονιάς χύνει τὸ γλυκὸ του μῦρο εἰς τὴν ζείδωρον αὔρα τοῦ βουνοῦ. Τριγύρω πετοῦν φαιδρὰ καὶ ἀκούραστα τὰ χελιδόνια. Τὰ σπάρτα σὰν ἀγνὸ χρυσάφι λάμπουν μέσα στὰ πράσινα χαμόκλαδα. Χιλίων εἰδῶν ἄνθη στολίζουν τοὺς παλαιοὺς τοίχους, τὰ αἰωνόβια βράχια, καὶ τὰ δροσερὰ λειβάδια.

Μέσα στὸν παράδεισον αὐτὸν τῆς μοναξιᾶς τρέχει μὲ γλυκείαν ἠρεμίαν ἡ ζωὴ τῶν ἀσκητῶν. Ὅχι πῶς ἡ ἠρεμία αὐτὴ εἶναι παντοτεινὴ. Ὁ Ἄθως σηκώνει καταιγίδας ἀγρίας καὶ τὰ δροσερὰ νανουρίσματα κάποτε γίνονται χεῖμαρροι καταστροφῆς. Ἔτσι καὶ ἡ ζωὴ τῶν μοναχῶν ἔχει τὰς τοικυμίας της καὶ τοὺς ἀγῶνας της. Ἀλλὰ τὸ καλοκαῖρι φέρει πάντοτε τὴν ἀνθισμένη πρασινάδα στὰ ἀτονικὰ βουνὰ καὶ λειβάδια, οὕτω καὶ ἡ νικητρία ἐπιμονὴ τῶν ἡσυχαστῶν ἐμπνευσμένη μὲ ἐθνικὰ ἰδανικὰ καὶ ἀκαταπόνητη φιλεργία φέρει πάντα εἰς τὸ λιμάνι τῆς ψυχικῆς γαλήνης.

Χειμῶνες βαρεῖς. Ἀλλὰ πάντα ἔρχονται τ' ἀηδόνια καὶ σὰν σήμερα «ψάλλουν τὸν καλὸ τὸ Μάη». Ἀλλ' ἐπέρασαν καὶ τώρα βασιλεύει μὲ χαρὰ ἡ ἐθνικὴ ἐλευθερία ἀχώριστος σύντροφος τῆς ψυχικῆς γαλήνης.

Εἶθε ὁ Ἄθως νὰ γείνη πάλιν ἓνα ἀπὸ τὰ μεγάλα πνευματικὰ κέντρα τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ. Εἶναι προικισμένος μὲ καλλονὰς τοῦ παραδείσου. Οἱ κάτοικοί του ἀπεδείχθησαν στρατιῶται τοῦ ἔθνους μὲ ἀθάνατον ἀλλὰ καὶ σιδηρὰν θέλησιν. Πόσα δὲν ἠμποροῦν νὰ κατορθωθοῦν ἀκόμη εἰς δόξαν τῆς Θεοσεκείας καὶ τοῦ Γένους μας!

1)14 Μαΐου 1914

Ἄριστείδης Εὐαγγέλου Φουτρίδης

Ἐδοιοπορῶν Ἐταῖρος τοῦ Πανεπιστημίου Χάρβαρντ Ἀμερικῆς

Σημ. Περ. Ὁ Α. Φ. διετέλεσε βραδύτερον Καθηγητὴς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν, Χάρβαρντ καὶ τελευταῖον τοῦ Γαίηλ ἐν Νιού Χαϊβεν τῆς Κοννέτικωτ.

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

‘Ο Ἅθως καὶ ὁ Dr KARL ELLER :

Εἰς τὸ ὑπ’ ἀριθ. 45 (Μαρτ. Ἀπριλ. 1954) τεῦχος τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ σχολιάζοντες διαφημηστικὸν φυλλάδιον τοῦ ὑπὸ ἐκτύπωσιν τότε περὶ Ἁγ. Ὄρους ἔργου τοῦ γνωστοῦ Γερμανοῦ Βυζαντινολόγου Dr KARL ELLER ὑπὸ τίτλον «Der heilige Berg Athos» εἶχομεν ὑποσχεθῆ ὅπως, μετὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ μελέτην του, προβώμεν εἰς μίαν, ἀπὸ ἀγιορειτικῆς σκοπιᾶς, ἀξιολογήσιν του. Καὶ ἤδη, μετὰ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο βιβλίον ἀνά χειρας, προβαίνομεν εὐχαρίστως εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τούτου:

Τὸ βιβλίον διαιρεῖται εἰς δύο μέρη: τὸ ἐκ 36 σελίδων εἰσαγωγικὸν κείμενον τοῦ συγγραφέως, προλογιζόμενον ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Ν. Λούβορι — ὅπερ καὶ ἀποτελεῖ μίαν λαμπρὰν περὶ Ἁγίου Ὄρους ἐπιστημονικὴν συμβολήν. ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὰ θέματα τῆς ἀγίας εἰκόνας, τῆς καθαρᾶς προσευχῆς καὶ τῆς οἰκουμενικῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἁθω — καὶ τὸ ἐξ ἑκατὸν καλλιτεχνικωτάτων φωτογραφιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δώδεκα παγχρωματικά, Λεύκωμα, ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Ἁγ. Ὄρους.

Πρόκειται ὁμολογουμένως περὶ μοναδικοῦ εἰς τὸ εἶδος τοῦ βιβλίου, τοῦ ὁποίου ἐλπίζομεν νὰ ἴδωμεν ταχέως καὶ ἑλληνικὴν ἔκδοσιν. Πολλὰ βεβαίως βιβλία περὶ Ἁγ. Ὄρους ἔχουν ἐκδοθῆ μέχρι σήμερον ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλὰ κανὲν δὲν ἠδυνήθη, μέχρι σήμερον, νὰ προσεγγίσῃ ὅπως αὐτό, τόσον πολὺ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ καὶ νὰ συλλάβῃ μίαν τόσο διαυγῆ εἰκόνα τοῦ μυστικιστικοῦ περιεχομένου του καὶ τῆς οἰκουμενικῆς ἀποστολῆς του, ἐν συναρτήσει μάλιστα πρὸς τὸ φλέγον αἶτημα τῆς ἐποχῆς, περὶ τῆς ἀνάγκης μιᾶς βαθυτέρας ἀλλαγῆς εἰς τὴν πορείαν τῶν χριστιανικῶν λαῶν τῆς οἰκουμένης.

Συμπετυκνωμένη, πλὴν ὅμως σαφεστάτη καὶ ἐπιστημονικωτάτη φρασεολογία, ἐπέτρεψε εἰς τὸν συγγραφέα ὅπως, ἐντὸς ὀλιγαρίθμων σελίδων, διαπραγματευθῆ κεφαλαιωδῶς τὴν ἐξέλιξιν, ὄχι μόνον τοῦ ὀρθοδόξου καὶ δὴ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐτέρων χαρακτηριστικῶν θεμάτων του. Μέσα εἰς αὐτὰ συναντῶμεν ὄχι ἀπλῶς τὸν εἰλικρινῆ καὶ ἀπέρριτον — δι’ ὃ καὶ ἀληθινὸν — ποιητὴν, καλλιτέχνην καὶ ἐπιστήμονα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀκόμη σπανιώτερον τῆς ἐποχῆς μας φαινόμενον, τοῦ ἐρευνῶντος ἐπιστήμονος - ἀνθρώπου. Λέγομεν δὲ «ἐπιστήμονος - ἀνθρώπου» διότι ἀτυχῶς αἱ πρόσφατοι γενεαὶ τῶν ἐπιστημῶν κατὰ κλάδου, ἐταλαιπώρησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ταλαιπωροῦν πολὺ, ἐαυτὰς τε καὶ τὴν ἀνθρωπότητα σύμπασαν, μετὰ τὴν ὑπερ-

φίλλον εκείνην αντίληψιν, καθ' ἣν ὁ «ἐπιστήμων» δὲν ἔμπορεῖ νὰ παραμένη καὶ «ἄνθρωπος», ὅτι εἶναι ὡς ὑπερφυσικόν τι ὄν, ἡμίθεός τις, τοῦ ὁποίου ἡ πλήρης γνώσεων κεφαλὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ διατηρῆ θέσιν εἰς κανὲν ὑπερκόσμιον θαῦμα. Ὅπως ἀντιθέτως πρὸς τὴν σαθρὰν ταύτην αντίληψιν, ὁ ἐπιστήμων ELLER γνωρίζει μὲν νὰ ἐρευνᾷ ὡς ἐπιστήμων τὸ θέμα του, ἀλλὰ καὶ νὰ κύπτῃ τὴν κεφαλὴν, ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν πέραν πάσης γνωσιολογικῆς ἐρεύνης περιοχὴν τοῦ μυστηρίου τῆς θερησκευούσης ψυχῆς. Δι' ὃ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανοῦ — ὀρθοδόξου καὶ μὴ ἀναγνώστου, δύναται ἀπροσκόπτως νὰ τρέχῃ ἐπὶ τῶν γραμμῶν τοῦ ἐμπνευσμένου ἐπιστημονικοῦ καλάμου του, ἐπαναπαυόμενον καὶ ἀναψυχώμενον ἐκ δρόσου τινὸς Ἀερωμάτων, ἡ ὁποία πνέει εἰς ὅλας τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου.

Εἰς πάντα ἀναγνώστην του, γνώστην τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ, θὰ πρόκαλέσῃ ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἡ θεοδώρητος ἰκάνωσις, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἑτεροδόξος οὗτος συγγραφεὺς ἠδυνήθη νὰ ἀντιληφθῆ καὶ ἀφομοίωσις τελείως, τόσον λεπτὰς καὶ δυσνοήτους διὰ τὰ ξένα δόγματα ὀρθοδόξους ἀληθείας. Καὶ εἶναι πρὸς τοῦτο λίαν προσφυῆς ἡ ἐκ μέρους τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ν. Λούβαρι, ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ βιβλίου, γενομένη παρομοίωσις τῆς γνωριμίας τοῦ συγγραφέως μετὰ τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ, πρὸς τὴν γνώριμίαν του, πρὸς Δαμασκὸν πορευομένου; Σαοῦλ, μετὰ τοῦ ἐπιφανέντος καθ' ὁδὸν Χριστοῦ ἔχει πραγματι τὸ βιβλίον τοῦ ELLER τὸ ἄρωμα καρποῦ ψυχικῶν πόνων μαρτυρεῖ ὅτι, πρὶν ἢ λάβῃ τὴν μορφήν βιβλίου, ἐκνοφορήθη ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ συγγραφέως, ὑπὸ μορφήν τῶν γλυκυτάτων ἐκείνων ὠδίνων, πὸν ἐπιβάλλει ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς ψυχὰς ὠρισμένων ἐκλεκτῶν ἀνθρώπων.

Εὐχόμεθα λοιπὸν εἰς τὸν ἐκλεκτὸν αὐτὸν ἐργάτην τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ἀληθείας, τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἰδικῆς του ἀκριβῶς ὠραίας εὐχῆς, μεθ' ἧς κλείει τὸ βιβλίον του: «ὅ π ὡ ς β ο η θ ἦ σ η τ ο ὕ τ ο π ο λ ὺ τ ὸ ν ἀ ν α γ ν ὴ σ τ η ν τ ο υ, διὰ ἕ ν α ὅ π ὡ ς π ρ ῆ π ε ι κ τ ὺ π η μ α ἐ π ἰ τ ῆ ς Π ὕ λ η ς τ ο ῦ ο ὕ ρ α ν ο ὕ — κ α θ ὡ ς ὠ ν ὄ μ α σ ε ν ὁ Π ἄ π α ς Ἰ ν ν ο κ ἔ ν τ ι ο ς Π ι τ ὸ Ἄ γ ι ο ν Ὁ ρ ο ς.»

Et altera pars :

Ἄλλὰ καὶ ἕτερον ξενόγλωσσον περὶ μοναχισμοῦ βιβλίον, ἐξ ὧν ἡ ἀγάπη εὐλαβῶν προσκυνητῶν προωθεῖ ἐνίοτε μέχρι τῶν ἡμετέρων ταπεινῶν κελλίων, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παραμείνῃ ἀσχολίαστον πρὸς δόξαν καὶ μόνον τοῦ ἀγίου Θεοῦ. Πρόκειται περὶ τοῦ ἔργου τοῦ καθολικοῦ μοναχοῦ τοῦ Τάγματος Oratoire ὀσιωτάτου πατρὸς LOUIS BOUYER ὑπὸ τίτλον: «Le sens de la vie monastique» ἔκδοσις BREPOLS, TURNHOUT - PARIS, 1953.

Τρία εἶναι τὰ πλέον ἐμφανῆ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ βιβλίου :

α) ὅτι περιέχει τοῦτο μίαν συστηματικὴν διασκόπησιν τοῦ μοναχικοῦ ἰδεώδους.

β) ὅτι ἡ διασκόπησις αὕτη ἔχει ὡς βάσιν κείμενα Πατέρων ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν, Ἀνατολικῆς τε καὶ Δυτικῆς, καὶ

γ) ὅτι αἱ πατερικαὶ αὐταὶ ἀπόψεις — ὧν γίνεται χρῆσις ἐν τῷ βιβλίῳ — γωρὶς νὰ χάνουν τίποτε ἐκ τοῦ πνεύματός των, ἐκφράζονται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως κατὰ ἕνα τρόπον συγχρονισμένον, συγκολληόμενα εἰς ἕνα ἄρμονικὸν σύνολον, τῇ βοηθείᾳ τῆς θύραθεν σοφίας καὶ τῆς συγχρόνου φιλοσοφικῆς ἰδεαλιστικῆς σκέψεως, εἰς τρόπον ὡστε

νὰ ἀναγινώσκειται τὸ βιβλίον μετ' ἐνδιαφέροντος καὶ ὑπὸ τῶν μὴ μοναχῶν πρὸς τοὺς ὁποίους κυρίως ἀποτείνηται.

Ἀπώτερος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τοῦ βιβλίου εἶναι νὰ καταδείξη, ἀφ' ἐνὸς μὲν ὅτι ὁ μοναχὸς ἐν γένει εἶναι ὁ ὀλοκληρωμένος τύπος τοῦ χριστιανοῦ, ἀφ' ἐτέρου δέ, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τουτου, ὅτι ἡ ἀνωφέρεια μιᾶς μοναστικῆς ὁδοῦ ἀποτελεῖ διὰ τὴν χριστιανοσύνην τὴν μόνην πρὸς Χριστὸν ἄγουσαν.

Τὸ βιβλίον διαιρεῖται εἰς δύο μέρη: Θεωρία καὶ Πρακτικὴ τοῦ μοναχισμοῦ, εἰς ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀναπτύσσονται ἀνὰ ἐπίτά, λίαν ἐνδιαφέροντα, βασικὰ τοῦ μοναχικοῦ ιδεώδους κεφάλαια. Ὁ συγγραφεὺς, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων, οἰκοδομεῖ τὸ ὅλον θέμα του μὲ ἀρμονίαν ἀριστοτελικοῦ λόγου, εἰς ἓνα στυλ δυναμικὸν καί, διὰ τοιοῦτον θέμα, ἀρκετὰ πρωτότυπον, ἐνθυμίζον τὸ στυλ ποὺ καθιέρωσε μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον ὁ Γιουανι Παρίνι, μὲ τὴν περιφήμον του «Ἱστορίαν τοῦ Χριστοῦ», προσετι δὲ μὴ στερούμενον καὶ τῆς μουσολήπτου ἐκείνης τρυφερότητος, μεθ' ἧς ἡ γαλατικὴ χριστιανικὴ ψυχὴ γνωρίζει νὰ κοσμή καὶ τὰ πνευματικὰ ἔργα της.

Ὡστόσο διὰ τὸν ὀρθόδοξον μοναχὸν τοῦ "Αἰθω — «τοῦ Δικασκαλείου τούτου τῆς θρησκευτικότητος τῶν Πατέρων τῆς ἐρήμου», ὡς τὸν χαρακτηρίζει ὁ συγγραφεὺς — ἀνεξαρτήτως τῶν ἐπιφυλαξεῶν του δι' εὐάριθμὰ τινα, δογματικῆς φύσεως, σημεῖα τοῦ βιβλίου, παρουσιάζει τοῦτο μίαν βασικὴν ἀδυναμίαν: Ἐνῶ δηλαδὴ ὁ συγγραφεὺς ἐπιτυχᾶνει ἀπολύτως νὰ ἀποδείξη ὅτι ὄντως ὁ μοναχὸς εἶναι ὁ ὀλοκληρωμένος τύπος τοῦ χριστιανοῦ, καὶ ὅτι συνεπῶς οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ τότε μόνον θὰ εἰρηνεύσουν πρὸς ἑαυτοὺς, μεταξὺ των καὶ πρὸς τὸν Θεόν, ὅταν θὰ ἐγκολπωθοῦν καὶ βιώσουν κατ' οὐσίαν τὸ μοναχικὸν ιδεῶδες, δὲν ἐπέξηγει ὅμως οὗτος πῶς οἱ χριστιανικοὶ οὗτοι λαοὶ θὰ δυνηθοῦν νὰ ἀνέλθουν τὴν ἀνωφέρειαν μιᾶς μοναστικῆς ὁδοῦ μετανοίας καὶ συντριβῆς, σύροντες συγχρόνως μεθ' ἑαυτῶν καὶ ὅλον τὸν φόρτον τοῦ ἐπιστημονικοῦ καὶ διανοητικοῦ ἐξοπλισμοῦ των, ὁ ὁποῖος καὶ τοὺς ἔχει φέρει εἰς τὰ πρόθυρα μιᾶς ὀριστικῆς χρεωκοπίας.

Ἀλλὰ παρὰ τὴν βασικὴν αὐτὴν ἀδυναμίαν του, ὀφείλομεν εἰλικρινῶς νὰ ἐπαινέσωμεν τὸ ἔργον τοῦ ὀσιωτάτου πατρὸς LOUIS BOUYER ὡς μίαν πρώτην φάσιν μιᾶς σωτηριώδους προσφορᾶς, ἐνὸς σωστικοῦ πράγματι μηνύματος, πρὸς τὴν βαρύτετα νοσοῦσαν ἀνθρωπότητα, τὴν ὁποίαν φάσιν ἐλπίζομεν νὰ ἀκολουθήσῃ συντόμως καὶ δευτέρα, ὑποδεικνύουσα μετὰ παρησίας καὶ θετικότητος, καὶ ἀσχέτως πάσης κοσμικῆς προκαταλήψεως, «ποῖον εἶναι τὸ οὐσιῶδες καὶ ποῖον τὸ ἐπουσιῶδες εἰς τὸν μοναχισμόν, ποῖαι ἐκ τῶν ἀρχῶν του εἶνε ζωτικαὶ καὶ ποῖαι ὄχι καὶ γενικῶς ποῖας ἐκ τῶν αὐστηροτήτων τῆς μοναστικῆς ζωῆς ὀφείλει νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ χριστιανὸς καὶ ποῖας ὄχι διὰ νὰ ἐξυγιάνῃ τελεσφόρως τὴν ζωὴν του.»

Μὲ τὴν βεβαίαν λοιπὸν ἐλπίδα ὅτι τὸ σωτηριώδες τοῦτο μήνυμα τῆς μετανοίας θὰ ὀλοκληρωθῆ, τὸ χαιρετίζομεν, ἀσχέτως δογματικῶν διαφορῶν, μετὰ πάσης συμπαθείας, τοσοῦτ' ἄλλο κατ' ὅσον προέρχεται ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς Εὐρώπης, μίαν καρδίαν τῆς ὁποίας οἱ ρυθμοὶ διεμόρφωσαν πολλάκις ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἐποχῇ τὴν σφυγμομετρικὴν κατὰστασιν τῆς βαρύτετα νοσοῦσης ἀνθρωπότητος.

«Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὅς οὐ καταλυθήσεται· ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος· ἐγερούθησεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, σεισμοὶ τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται· παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν· οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ τότε ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργῇ τῷ λαῷ τούτῳ».

(Λουκ. κα'. 5-23)

